

gemeente
Neder-Betuwe

KADERNOTA 2013-2016

Kesteren, 15 mei 2012

INHOUDSOPGAVE

KADERNOTA 2013-2016

VOORWOORD VAN HET COLLEGE	5
VOORWOORD VAN HET COLLEGE	6
LEESWIJZER OPBOUW EN INDELING KADERNOTA	9
LEESWIJZER OPBOUW EN INDELING KADERNOTA	10
VISIE GEMEENTE NEDER-BETUWE	11
VISIE GEMEENTE NEDER-BETUWE	12
FINANCIËLE POSITIE EN VERWACHT TOEKOMSTIG PERSPECTIEF	13
FINANCIËLE POSITIE	14
TOELICHTING OP DE FINANCIËLE POSITIE	15
UITGANGSPUNTEN BEGROTING 2013-2016	16
TOTAALOVERZICHT VAN NIEUWE ONTWIKKELINGEN	18
TOTAALOVERZICHT VAN BELEIDSOMBUIGINGEN EN BEZUINIGINGEN	19
NIEUWE ONTWIKKELINGEN EN OMBUIGINGEN IN DE PROGRAMMA'S	21
PROGRAMMA 1: BESTUUR EN BURGER	22
PROGRAMMA 2: OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID	26
PROGRAMMA 3: OPENBARE RUIMTE	28
PROGRAMMA 4: ECONOMIE	30
PROGRAMMA 5: SCHOLING EN VORMING	32
PROGRAMMA 6: WELZIJN EN CULTUUR	34
PROGRAMMA 7: ZORG, WERK EN INKOMEN	36
PROGRAMMA 8: BOUWEN, MILIEU EN RUIMTELIJKE PLANNEN (RO)	38
OVERZICHT VAN ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	40
OVERZICHT VAN MUTATIES IN RESERVES	42
ONTWIKKELINGEN IN DE PARAGRAFEN	43
PARAGRAAF 2: RISICOMANAGEMENT EN WEERSTANDSVERMOGEN	44
PARAGRAAF 3: ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN	48
PARAGRAAF 7: BEDRIJFSVOERING	50
BESLUITVORMING	53
BESLUITVORMING	54
BIJLAGEN	55
OVERZICHT VAN GEBRUIKTE AFKORTING	56

gemeente
Neder-Betuwe

KADERNOTA 2013-2016

VOORWOORD VAN HET COLLEGE

VOORWOORD VAN HET COLLEGE

Aan de Gemeenteraad,

Hierbij bieden wij u de kadernota 2013-2016 aan. De kadernota is een strategisch en toekomstgericht document in de Planning en Control cyclus, waarin wij de beleidkeuzes met bijbehorend financiële kader voor het komende vier jaar beschrijven.

In deze kadernota 2013-2016 doen wij u voorstellen met betrekking tot het antwoord op de vraag hoe het coalitieprogramma 'Realisme in ambitie 2010-2014' voor de volgende jaren kan worden uitgevoerd binnen de beschikbare middelen en passend binnen de vorig jaar vastgestelde raadsvisie. Op basis hiervan en met inachtneming van de in uw raad gevoerde discussie en richtinggevende uitspraken zullen wij de opdracht op ons nemen om de begroting 2013 en meerjarenraming 2014-2016 op te stellen en ter vaststelling aan uw raad voor te leggen.

In deze kadernota worden nieuwe ontwikkelingen die op de gemeente Neder-Betuwe afkomen op programmaniveau aan u gepresenteerd.

Bij de begroting 2012 is aangegeven dat in deze kadernota de financiële gevolgen van regionalisering worden opgenomen. Wij zijn ervan uitgegaan dat per 1 januari 2013 de brandweer Neder-Betuwe op gaat in de nieuwe organisatie van de Veiligheidsregio Gelderland- Zuid. Ook zijn de financiële consequenties met betrekking tot de overdracht van activiteiten en uittreding van personeel naar de Omgevingsdienst Rivierenland per 1 januari 2013 opgenomen.

Burgers, bedrijven en organisaties stellen steeds hogere eisen aan de gemeentelijke dienstverlening: snel, correct en vaker digitaal. Daarom zetten we onverminderd voort op de uitvoering van het concept "Overheid geeft Antwoord " waarbij de gemeente op termijn als meest nabije overheid steeds meer aanspreekpunt wordt voor alle overheidsvragen.

Om de kwaliteit en de continuïteit van onze dienstverlening nu en in de toekomst te waarborgen wordt op diverse beleidsterreinen onderzocht of gemeentelijke samenwerking ook voor onze gemeente een goede oplossing is. In de regio krijgt gemeentelijke samenwerking steeds verder vorm. Ook wij zullen daar onze bijdrage aan leveren.

Uw opdracht om de bedrijfsvoeringlasten te reduceren met globaal 10 % (totaalbedrag van € 700.000 in 2015) is in deze kadernota uitwerkt. De gevolgen hiervan zijn ingrijpend voor de gemeentelijke organisatie. Ondanks het uitgangspunt 'geen gedwongen ontslagen' wordt van iedereen in de organisatie verwacht dat zij zich zullen inspannen om een bijdrage te leveren aan een slanke en fitte organisatie.

Met de invulling en uitwerking van deze bezuinigingsopdracht hebben wij in ruime mate voldaan aan de doelstelling uit het coalitieprogramma om in deze raadsperiode 1,6 miljoen aan ombuigingen en bezuinigingen te realiseren waarvan € 700.000 op bedrijfsvoeringlasten. Zoals u in programma 1 "bestuur en burger" maar ook in de paragraaf "bedrijfsvoering" kunt lezen bedragen de totale ombuigingen en bezuinigingen € 1,5 miljoen in 2013 oplopend naar 2,1 miljoen in 2016.

Wederom is in deze kadernota een strakke lijn getrokken tussen het opnemen van risico's en het bij voorbaat al opnemen van lasten, gebaseerd op verwachte aannames van lasten in de toekomst. Als niet met zekerheid de hogere lasten geschat kunnen worden, zijn deze lasten in de kadernota niet opgenomen. Te denken valt aan de decentralisatie van rijkstaken naar de gemeenten zoals transitie jeugdzorg, de transitie AWBZ taken en de overige gevolgen van de Wet werken naar vermogen. Op basis van de ontvangen begroting van Lander hebben wij een groot deel van de financiële consequenties voor de Wet werken naar vermogen in deze kadernota uitgewerkt zij het dat wij uitgaan van het feit dat de Wet werken naar vermogen pas per 1-1-2014 van kracht zal gaan.

Ook de eventuele gevolgen van de nieuwe rijksbezuinigingen die geschat worden op een bedrag dat zal liggen tussen de 8 en 16 miljard met als gevolg eventuele nieuwe kortingen op de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Door de val van het kabinet en het bereiken van het stabiliteitsakkoord kunnen wij concluderen dat de uitwerking van de nieuwe rijksbezuinigingen geen of in zeer beperkte mate invloed zal hebben op de financiële huishouding van de gemeenten.

Hoewel wij onze financiële huishouding op orde hebben en onze financiële positie jaarlijks ruime overschotten laat zien is het beeld voor onze meerjarige financiële positie nog onzeker. Oorzaken zijn voornamelijk de overige decentralisaties die afhankelijk van uw besluitvorming hierover financiële impact kunnen hebben op onze financiële positie. Gelukkig is, mede door de forse ombuigingen en bezuinigingen, onze meerjarige financiële positie ruim positief waarmee wij de eventuele financiële gevolgen van de decentralisatietaken kunnen opvangen.

Op dit moment is er sprake van een economische- en sinds 23 april ook politieke crisis. De gevolgen zijn voor onze gemeente zeer wel voelbaar. Naast onzekerheden met betrekking tot de decentralisatietaken die van het rijk naar de gemeenten gaan zijn de ontwikkelingen van onze bouwprojecten zorgelijk. De risico's die wij als gemeente dragen zijn hoog. Wij zullen er dan ook rekening mee moeten houden dat de raadsvisie zoals vorig jaar door u is vastgesteld niet volledig realiseerbaar zal zijn.

De afgelopen jaren stonden financieel gezien in het teken van "scherp aan de wind zeilen". Deze doelstelling heeft zeker zijn vruchten afgeworpen. Toch is de noodzaak van de doelstelling nog des te meer aanwezig nu we nog onvoldoende kunnen overzien wat de aanstaande decentralisaties in financieel opzicht met zich mee zullen brengen. We weten echter, gelet op de economische crisis waarin Nederland zich bevindt, grote voorzichtigheid geboden blijft. Wij achten het dan ook zeer verstandig om met de jaarlijkse overschotten behoedzaam om te gaan en deze in te zetten ter verbeteringen van ons weerstandsvermogen en te groeien naar een financieel gezonde en sterke gemeente en zeker niet te benutten voor allerlei nieuwe wensen.

In deze kadernota zijn de gevolgen van de meicirculaire 2012 niet opgenomen. Blijkt dat er op basis van deze circulaire nog aanvullende bezuinigingen noodzakelijk zijn, zullen wij daarmee bij het opstellen van de begroting 2013 en de meerjarenraming 2014 -2016, welke wij u in november ter vaststelling aanbieden, rekening houden en u concrete voorstellen doen. Ons streven is en moet zijn een sluitende begroting 2013 inclusief een sluitende meerjarenraming 2014-2016.

Gelet op het vorenstaande zijn wij van oordeel dat wij u een evenwichtige kadernota voorleggen, die voldoende basis biedt om de begroting 2013 en een meerjarenraming 2014-2016 met een positief financieel perspectief op te stellen.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Neder-Betuwe

De secretaris ai,
Drs. M.G.J. Nijhuis-Quanjel

De burgemeester,
ir. C.W. Veerhoek

gemeente
Neder-Betuwe

KADERNOTA 2013-2016

LEESWIJZER OPBOUW EN INDELING KADERNOTA

LEESWIJZER OPBOUW EN INDELING KADERNOTA

De kadernota is opgezet met inachtneming van het Besluit Begroting en Verantwoording provincie en gemeenten (BBV). Naast deze bron zijn ook de kaders en criteria genoemd in de Gemeentewet, de Algemene Wet Bestuursrecht en het Provinciaal Beleidskader Financieel toezicht van belang.

De opbouw en indeling van deze kadernota sluit volledig aan bij andere documenten uit de planning en controle instrumentarium van de gemeente Neder-Betuwe, zoals begroting, bestuursrapportages en de jaarstukken.

Naast een voorwoord van het college, een overzicht van de financiële positie met een verwacht toekomstig perspectief, een toelichting op de financiële positie en een overzicht van uitgangspunten waarop het samenstellen van onze begroting 2013 en de meerjarenraming 2014-2016 moet worden gebaseerd wordt een totaaloverzicht van nieuwe ontwikkelingen en eventuele beleidsombuigingen en bezuinigingen aan u gepresenteerd.

Daarna wordt per programma de nieuwe ontwikkelingen of ombuigingen volgens een vast stramien van "wat willen we bereiken", "wat gaan we daar voor doen" en wat gaat het kosten" of "welke ombuiging gaan wij realiseren", "wat zijn de gevolgen hiervan" en "wat gaat deze ombuiging opbrengen". Dit geldt ook voor de algemene dekkingsmiddelen en de mutaties in de reserves.

Over de ontwikkelingen in de paragrafen wordt - volgens afspraak met u - alleen in de begroting en in de jaarstukken gerapporteerd. Wel kan er - indien het college dat noodzakelijk acht - over belangrijke actuele ontwikkelingen in de paragrafen worden gerapporteerd.

Ten slotte treft u een voorstel aan omtrent de besluitvorming.

gemeente
Neder-Betuwe

KADERNOTA 2013-2016

VISIE GEMEENTE NEDER-BETUWE

Visie gemeente Neder-Betuwe:

De raad heeft op 14 april 2011 de visie van de gemeente Neder-Betuwe vastgesteld. Het visiedocument is bedoeld om de komende tien jaar te dienen als perspectief dat wordt gebruikt voor toekomstig beleid. De visie luidt:

“Neder-Betuwe is een zelfstandige stabiele plattelandsgemeente waar mensen met verschillende identiteiten en achtergronden **samen** wonen en werken, met onderling respect en ruimte voor elkaar, met zorg voor medemens en leefomgeving. Neder-Betuwe is een gemeente die financieel gezond is op basis van een duurzame economie. Deze Tuin van Gelderland met (rivier)landschap en dijken, heeft een leidende positie als laanboomcentrum van Europa.”

Gewaagde doelen

Uit deze visie zijn de zogeheten ‘gewaagde doelen’ gestedilleerd:

1. Sterke gemeente

- Financieel sterke gemeente met minimaal 24.000 inwoners
- Vitaliteit van onze gemeente versterken (krimpen en scheefgroei in leeftijdsopbouw voorkomen)
- Klantgerichte en vraaggestuurde dienstverlening
- Meer samenwerking in de regio Rivierenland

2. Bouwen voor een sterke gemeente

- Bouwen van voldoende woningen naar behoefte in alle kernen

3. Leefbaarheid in sterke gemeente:

- Zorgen voor passende werkgelegenheid
- Winkelvoorzieningen/winkelconcentratie in de grote kernen
- Bevordering van het verenigingsleven

4. Welzijn

- Stimuleren van een goed en voldoende opleidingsniveau
- Verbetering volksgezondheid:

5. Economie

- Faciliteren van het laanboomcentrum om leidende positie in Europa te vergroten
- Stimuleren en (verder) ontwikkelen van bedrijfstreinen t.b.v. het bevorderen van economische- en werkgelegenheidsaspecten

6. Landschapontwikkeling en recreatiemogelijkheden

- Landschapsplan uitvoeren; meer recreatief benutten van de uiterwaarden
- Faciliteren van recreatiemogelijkheden

Relatie met kadernota 2013-2016

Het college herkent zich in bovengenoemde visie. Al het te ontwikkelen beleid wordt eraan getoetst. Indien het college toch van de visie zou willen afwijken, dan zal dat alleen na instemming van de raad gebeuren. De visie is immers voor tien jaar vastgesteld; ze biedt een strategisch houvast voor de lange termijn. Alle keuzen die in deze kadernota worden gepresenteerd, sluiten aan op de visie, maar geven daar wel een nadere invulling aan en zijn in tegenstelling tot de visie gericht op de korte en middellange termijn. Deze keuzen zijn nodig omdat enerzijds de beschikbare middelen schaars zijn en anderzijds concrete invulling van vraagstukken op de diverse beleidsterreinen vereist is. Het (uitvoeringsprogramma bij het) coalitieakkoord is voor het college leidend wat betreft het verdelen van de beschikbare middelen en concrete invulling op de diverse beleidsterreinen. De verdeling van middelen en de wijze waarop invulling wordt gegeven aan beleid moet en zal echter passen in de lange-termijnvisie van de raad.

De in het leven geroepen werkgroep “stip op de horizon (2020)” zal de door u vastgestelde visie monitoren en zorg dragen voor de realisatie van deze visie en voorstellen aan u doen als blijkt dat bijsturing van deze visie noodzakelijk is.

Op dit moment is er sprake van een economische- en sinds 23 april ook politieke crisis. De gevolgen zijn voor onze gemeente zeer wel voelbaar. Naast onzekerheden met betrekking tot de decentralisatietaken die naar de gemeente zullen komen zijn de ontwikkelingen van onze bouwprojecten zeer zorgelijk.

De risico's die wij als gemeente dragen zijn zeer hoog. Wij zullen er dan ook rekening mee moeten houden dat de raadsvisie zoals vorig jaar door u is vastgesteld niet volledig realiseerbaar is.

gemeente
Neder-Betuwe

KADERNOTA 2013-2016

FINANCIËLE POSITIE EN VERWACHT TOEKOMSTIG PERSPECTIEF

FINANCIËLE POSITIE

Deze kadernota 2013-2016 financieel vertaald.

Op basis van de meest recente gegevens wordt de financiële positie van deze kadernota 2013-2016 als volgt geraamd.

OVERZICHT FINANCIËLE POSITIE 2012-2016					
	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2012	2013	2014	2015	2016
	€	€	€	€	€
PLANNING EN CONTROL CYCLUS 2012-2015					
Financiële positie 2012-2016 op basis van aangeboden begroting 2012 en meerjarenraming 2013-2015.	-332.382	-359.130	-615.504	-502.690	-558.190
Doorwerking vastgestelde begrotingswijzigingen tot de 1e bestuursrapportage 2012	110.733	85.610	-95.570	-97.290	-97.290
Financiële doorwerking 1e Bestuursrapportage 2012	-440.129	-238.750	-231.392	-267.268	-276.456
Financiële positie 2012-2016 inclusief begrotingswijzigingen en 1e bestuursrapportage 2012	-661.778	-512.270	-942.466	-867.248	-931.936
PLANNING EN CONTROL CYCLUS 2013-2016					
Kadernota 2013-2016					
Uitgangspunten begroting 2013 en meerjarenraming 2014-2016	0	0	0	0	0
Nieuwe ontwikkelingen	0	141.290	594.628	709.761	854.679
Voorgestelde ombuigingen en bezuinigingen	0	-225.432	-415.152	-542.372	-567.092
Saldo kadernota 2013-2016	0	-84.142	179.476	167.389	287.587
Financiële positie 2012-2016 inclusief kadernota 2013-2016	-661.778	-596.412	-762.990	-699.859	-644.349
+ = tekort - = overschot					

TOELICHTING OP DE FINANCIËLE POSITIE

Hieronder volgt een toelichting op de gepresenteerde financiële positie 2012-2016.

Als uitgangspunt voor deze financiële positie hebben wij de op 3 november 2011 vastgestelde begroting 2012 en de meerjarenraming 2013-2015 gehanteerd.

Daarna zijn de financiële gevolgen van de door u vastgestelde begrotingswijzigingen tot en met de 1^e bestuursrapportage 2012 opgenomen. Voor 2012 zijn er drie begrotingswijzigingen die invloed hebben op onze financiële positie. Het betreft hier de financiële doorwerking van de 2^e bestuursrapportage 2011, het afboeken van de boekwaarden van winkelconcentratie Kesteren en het Agro Business Centre en de financiële gevolgen van het nieuwe begraafplaatsenbeleid.

De structurele effecten van de 1^e bestuursrapportage 2012, die separaat aan u wordt aangeboden, zijn afzonderlijk zichtbaar gemaakt in deze financiële positie.

De financiële gevolgen van de kadernota 2013-2016 zijn verdeeld in drie onderdelen. Het eerste onderdeel is de financiële gevolgen die voortvloeien op basis van de gestelde uitgangspunten voor het samenstellen begroting 2013. Het tweede onderdeel betreft de financiële gevolgen op basis van nieuwe ontwikkelingen en het derde onderdeel betreft de financiële gevolgen op basis van de voorgestelde ombuigingen en bezuinigingen.

De financiële positie in toekomstig perspectief

Eén van de eisen voor een goedkeuring van de begroting 2013 en de meerjarenraming 2014-2016 is een sluitende financiële positie. De totale baten en lasten moeten in evenwicht zijn. Er moet een structureel en reëel evenwicht aanwezig zijn. Hiervan is sprake indien op basis van het bestaande beleid en het aanvaarde vast te stellen nieuwe beleid de structurele lasten gedekt worden door structurele baten en de incidentele lasten worden gedekt door incidentele baten.

De door onze provinciale toezichthouder gemaakte opmerking bij de begroting 2012 en meerjarenraming 2013-2016 over het meerjarig financieel evenwicht (het opnemen van meerjarige loon- en prijsstijgingen) hebben wij in deze kadernota geheel verwerkt. De in deze kadernota gepresenteerde financiële positie 2013-2016 laat zien dat voldaan wordt aan de eisen van een structureel en reëel evenwicht.

In financiële zin zijn in deze kadernota alle tot op heden bekend zijnde, nieuwe ontwikkelingen die op onze gemeente afkomen opgenomen. Het totaalbedrag aan nieuwe ontwikkelingen bedraagt in 2013 € 141.290 oplopend naar € 854.679 in 2016.

In het onderdeel ombuigingen en bezuinigingen zijn drie onderwerpen opgenomen. Het betreft hier het reduceren van onze bedrijfsvoeringlasten, verminderen vergaderkosten raad en de harmonisatie van de kinderopvang. In deze kadernota is een totaalbedrag aan ombuigingen en bezuinigingen opgenomen van € 225.432 in 2013 en in 2016 naar € 567.092.

Zoals te zien ontwikkelt het financieel perspectief zich op basis van de huidige kennis en na inbreng van de bezuinigingsvoorstellen gunstig. We stellen echter voor om hier behoedzaam mee om te gaan en een eventueel positief begrotingssaldo te reserveren voor de structurele kosten als gevolg van komende decentralisaties (jeugdzorg en AWBZ) en het verbeteren van ons weerstandsvermogen.

Daarnaast zijn de uitkomsten van de meicirculaire 2012 nog niet bekend en hierdoor zijn de financiële consequentie ook niet opgenomen in deze kadernota. Bij het uitkomen van de meicirculaire 2012 zullen wij de financiële consequenties hiervan afzonderlijk aan u kenbaar maken. Mocht op basis van de financiële consequentie van de meicirculaire blijken dat er nog aanvullende bezuinigingen noodzakelijk zijn, zullen wij daarmee bij het opstellen van de begroting 2013 en de meerjarenraming 2014 -2016, welke wij u in november ter vaststelling aanbieden, rekening houden en u concrete voorstellen doen.

Ons streven is en moet zijn een sluitende begroting 2013 inclusief een sluitende meerjarenraming 2014-2016. Gelet op het vorenstaande zijn wij van oordeel dat wij u een evenwichtige kadernota voorleggen, die voldoende basis biedt om de begroting 2013 en een meerjarenraming 2014-2016 met een positief financieel perspectief op te stellen.

UITGANGSPUNTEN BEGROTING 2013-2016.

Het financieel-economische klimaat voor de komende jaren vraagt om een strikt begrotingsbeleid. Aanvullend op geldende wet- en regelgeving in de Gemeentewet, Besluit Begroting en Verantwoording en Financiële verordening nemen wij hiervoor uitgangspunten op, die sturend zijn voor het financiële beleid en uitvoering in de komende jaren.

1. Structureel sluitende begroting

De begroting en meerjarenraming moeten structureel sluitend zijn. Het laatste jaar van de vier jaarschijven is altijd structureel sluitend. Tekorten in de voorliggende jaren worden slechts bij hoge uitzondering gedekt uit reserves.

2. Structurele uitgaven worden structureel gedekt

Tegenover structurele uitgaven kunnen geen incidentele inkomsten of incidentele meevallers staan. Uit het budget voor onvoorziene uitgaven worden geen structurele uitgaven gedaan.

3. Integrale afweging

De raad weegt wensen voor nieuw beleid tegen elkaar en tegen de beschikbare financiële beleidsruimte af bij de begroting in het najaar.

De kadernota in het voorjaar biedt inzicht in de ontwikkeling van de financiële beleidsruimte en in de wensen voor nieuw beleid. De inpassing van de vastgestelde kadernota in de begroting vindt plaats onder een hoofdstuk "nieuw beleid conform kadernota".

De inpassing van eventueel nieuw beleid/nieuwe ontwikkelingen, die bekend worden na vaststelling van de kadernota, vindt plaats in de begroting onder het hoofdstuk "nieuw beleid na kadernota".

Besluitvorming over het nieuwe beleid conform kadernota en over het nieuwe beleid na kadernota vindt plaats bij de begrotingsbehandeling in het najaar.

Via bestuursrapportages en jaarstukken worden geen besluiten genomen over het uitvoeren van nieuw beleid.

4. Oud voor nieuw

In geval het college of de raad een voorstel doet om extra geld uit te geven op een ander moment dan bij de integrale afweging, moet solide dekking worden aangewezen. Tenzij er sprake is van externe dekking, moet in het voorstel aangegeven worden welk oud beleid moet worden geschrapt of verminderd. Een beroep op een verwacht positief rekeningsaldo of een waarschijnlijk begrotingsoverschot is geen acceptabele dekking.

5. Behoedzame en reële ramingen

Bij het begroten gaan we uit van behoedzame en reële ramingen.

De raming van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds voor een begrotingsjaar baseren wij op de meicirculaire van het voorafgaande jaar. Tussentijdse mutaties in de hoogte van de algemene uitkering uit het gemeentefonds verrekenen wij incidenteel met het begrotingssaldo. Bijstelling van specifieke, incidentele geldstromen van rijk of provincie verrekenen wij direct met de specifieke, incidentele uitgaven die hiertegenover staan.

6. Aantal inwoners

Als uitgangspunt bij het samenstellen van de begroting 2013 en de meerjarenraming 2014-2016 wordt het aantal inwoners gebaseerd op het aantal per 1 januari 2012 totaal 22.621.

7. Prijspeil (inflatiepercentage)

De meicirculaire 2012 geeft de kaders aan voor de verwachte prijsstijging voor het jaar 2013. Op het moment van opstellen van deze kadernota is de meicirculaire 2012 nog niet beschikbaar. De afspraak die wij met u hebben gemaakt is dat wij voor de prijsstijging jaarlijks een stelpost prijsstijging opnemen conform het percentage dat de meicirculaire voor het volgende jaar aangeeft. In de meicirculaire worden er middels de algemene uitkering gemeentefonds hiervoor ook middelen beschikbaar gesteld.

In deze kadernota is onder programma 1 "Bestuur en Burger" onderdeel "Opnemen van loon- en prijsstijgingen voor de jaren 2013 tot en met 2016 op basis van bestaand beleid" is voor de jaren 2013 tot en met 2016 stelposten voor prijsstijgingen opgenomen op basis van bestaand beleid.

Vanwege het nog niet beschikbaar zijn van de meicirculaire 2012 passen wij de bestaande stelposten prijsstijgingen niet aan op basis van nieuw beleid. Wanneer de meicirculaire 2012 ter beschikking komt zullen wij u zo spoedig mogelijk geïnformeerd over de uitkomsten en nemen wij op dat moment een stelpost prijsstijging 2013 op.

8. Personeelslasten

De formatie 2013 wordt geraamd op basis van de formatie 2012. De huidige CAO is per 1 juni 2011 afgelopen en een nieuwe CAO is nog niet gesloten. De meicirculaire 2012 geeft kaders aan voor de verwachte loonstijging voor het jaar 2013. Zoals u hierboven bij het onderdeel prijspeil heeft kunnen lezen is de meicirculaire 2012 nog niet ter beschikking bij het opstellen van deze kadernota. Voor de verwachte loonstijging hebben wij met u eveneens een afspraak gemaakt om hiervoor jaarlijks een stelpost op te nemen. Zodoende hebben wij middels deze kadernota ook voor de verwachte loonstijging nog geen stelpost opgenomen. Bij de verwerking van de uitkomsten van de meicirculaire 2012 zal deze stelpost worden opgenomen en wordt u hierover geïnformeerd.

9. Investerings- en vrijval van investeringen

In de door u in 2010 vastgestelde nota activa beleid heeft u beleidskaders aangegeven hoe om te gaan met investeringen en vrijval van investeringen. Investeringskredieten worden beschikbaar gesteld op basis van een deugdelijke voorbereiding. Vrijval in investeringen wordt niet in de exploitatiesfeer ingezet. Als een investering niet in het geplande jaar wordt gerealiseerd, vallen de kapitaallasten incidenteel vrij ten gunste van de exploitatie.

In de begroting wordt een stelpost van € 50.000 opgenomen voor vrijval van kapitaallasten. Tegenover deze stelpost staat een toevoeging aan de algemene reserve voor hetzelfde bedrag.

Bij bestuursrapportages wordt bezien of er daadwerkelijk sprake is van vrijval van kapitaallasten.

10. Rente en afschrijvingen investeringen

Bij het bepalen van de kapitaallasten is de rekenrente vastgesteld op een percentage van 5%.

Omdat het gemiddeld gewogen rentepercentage voor onze langlopende geldleningen gedaald is naar 4,13% (per 1 januari 2013) willen wij aan u voorstellen om de rekenrente per 1 januari 2013 te verlagen naar 4,5%.

De verlaging van de rekenrente zal maar verwachting een neutraal effect hebben op onze financiële positie.

De ruimte die ontstaat door vrijval van afschrijvingslasten wordt benut voor vervangingsinvesteringen.

11. Rente reserves en voorzieningen

De basis vormt hiervoor de nota reserves en voorzieningen 2008. Deze nota is vastgesteld in de raadsvergadering van 30 oktober 2008. (Voor 2012 staat een actualisatie van de nota reserve en voorzieningen gepland).

In deze nota zijn de volgende kaders vastgesteld:

- ✚ Aan de algemene reserve geen rente wordt toegerekend;
- ✚ Aan bestemmingsreserves die gevormd zijn ter dekking van kapitaallasten jaarlijks 5% (voorgesteld te verlagen naar 4,5%) rente wordt toegevoegd. Dit is gelijk aan de rekenrente van 5% (voorgesteld te verlagen naar 4,5%) die gebruikt wordt bij het bepalen van de kapitaallasten.
- ✚ Bestemmingsreserves worden afgebouwd conform uw besluitvorming bij de nota reserves en voorzieningen 2008. Per 2013 resteren in deze categorie nog de bestemmingsreserves
 - huisvesting Van Lodenstein College
 - nieuwbouw/verbouw gemeentehuis
 - Wmo.

12. Reservepositie

De algemene reserve dient ter dekking van de risico's en om incidentele exploitatietekorten op te vangen.

De reserve grondexploitatie dient ter dekking van de risico's die aanwezig zijn op het gebied van grondexploitatie.

TOTAALOVERZICHT VAN NIEUWE ONTWIKKELINGEN

De nieuwe ontwikkelingen in de programma's, algemene dekkingsmiddelen, mutaties in reserves en in de paragrafen zijn hieronder samengevat weergegeven.

NIEUWE ONTWIKKELINGEN IN: DE PROGRAMMA'S, ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN, MUTATIES IN RESERVES EN DE PARAGRAFEN					
Omschrijving	Investering	2013	2014	2015	2016
Programma 1					
Verkiezingen gemeenteraad (maart 2014)	0	0	33.000	0	0
Verkiezingen europees Parlement (juni 2014)	0	0	33.000	0	0
Verkiezingen provinciale Staten (maart 2015)	0	0	0	33.000	0
Verkiezingen tweede kamer (2016)	0	0	0	0	33.000
Opnemen stelposten voor loon- en prijsstijgingen voor de jaren 2013 tot en met 2016 op basis van bestaand beleid	0	180.000	360.000	540.000	720.000
Archief Rivierenland	0	35.000	35.000	35.000	0
Regiocontract	0	25.000	25.000	25.000	25.000
Programma 2					
Regionaliseren brandweer	0	-95.000	185.000	154.000	154.000
Regionaliseren Sectie bevolkingszorg	0	-192	-192	-1.872	-1.872
Programma 3					
Aanpassing bewegwijzering Kesteren aan nieuwe verkeersstructuur	0	15.000	0	0	0
Onderhoud bewegwijzering	0	7.000	7.000	7.000	7.000
Het leveren van gronden voor verbindingsweg Dodewaard	0	0	375.000	0	0
Programma 4					
Opstellen businessplan voor bedrijfsomgeving voor bedrijventerrein Het Panhuis in Kesteren.	0	25.000	0	0	0
Ontwikkeling van bedrijventerrein en aantrekken van bedrijvigheid.	PM	PM	PM	PM	PM
Programma 5					
Invoering passend onderwijs.	PM	PM	PM	PM	PM
Programma 6					
Sport en bewegen in de buurt (buurtsportcoaches)	PM	PM	PM	PM	PM
Programma 7					
Transitie AWBZ – extramuraal begeleiding naar de Wmo	PM	PM	PM	PM	PM
Invoering Wet Werken naar Vermogen	0	0	64.000	146.000	202.000
Transitie Jeugdzorg	PM	PM	PM	PM	PM
Uitbreiding straathoekwerk	0	15.000	15.000	15.000	15.000
Programma 8					
Aanpak illegale bewoning	0	25.000	25.000	25.000	0
Invoering Omgevingsdienst Rivierenland	0	177.051	174.081	171.111	168.142
Overzicht van algemene dekkingsmiddelen					
Aanpassing bijdrage algemene uitkering uit het gemeentefonds	0	-192.119	-248.086	-288.488	-352.681
Aanpassing opbrengst OZB	0	-75.450	-113.175	-150.990	-188.625
Overzicht van mutaties in reserves					
Verlagen bestemmingsreserve nieuwbouw gemeentehuis met € 1,8 miljoen	0	0	0	0	-1.800.000
Lagere beschikking bestemmingsreserve nieuwbouw gemeentehuis	0	0	0	0	105.000
Toevoegen aan de algemene reserve	0	0	0	0	1.800.000
Bijdrage uit algemene reserve voor gronden verbindingsweg Dodewaard	0	0	-375.000	0	0
Paragrafen					
tegenover staan.	0	0	0	0	-31.285
Totaal nieuwe ontwikkelingen	0	141.290	594.628	709.761	854.679
+ = tekort - = overschot					

TOTAALOVERZICHT VAN BELEIDSOMBUIGINGEN EN BEZUINIGINGEN

De ombuigingen en bezuinigingen in de programma's, algemene dekkingsmiddelen, mutaties in reserves en in de paragrafen zijn hieronder samengevat weergegeven.

OMBUIGINGEN IN: DE PROGRAMMA'S, ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN, MUTATIES IN RESERVES EN DE PARAGRAFEN					
Omschrijving	Investering	2013	2014	2015	2016
Programma 1					
Het reduceren van de totale bedrijfsvoeringlasten	0	-166.729	-356.729	-484.229	-509.229
Verlagen van vergaderkosten Raad	0	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
Programma 2					
Geen	0	0	0	0	0
Programma 3					
Geen	0	0	0	0	0
Programma 4					
Geen	0	0	0	0	0
Programma 5					
Geen	0	0	0	0	0
Programma 6					
Harmonisatie kinderopvang	0	-48.703	-48.423	-48.143	-47.863
Programma 7					
Geen	0	0	0	0	0
Programma 8					
Geen	0	0	0	0	0
Overzicht van algemene dekkingsmiddelen					
Geen	0	0	0	0	0
Overzicht van mutaties in reserves					
Geen	0	0	0	0	0
Paragrafen					
Geen	0	0	0	0	0
Totaal Ombuigingen	0	-225.432	-415.152	-542.372	-567.092
+ = tekort - = overschot					

gemeente
Neder-Betuwe

KADERNOTA 2012-2015

NIEUWE ONTWIKKELINGEN EN OMBUIGINGEN IN DE PROGRAMMA'S

PROGRAMMA 1: BESTUUR EN BURGER

Portefeuillehouders: burgemeester ir. C.W. Veerhoek en wethouder V.M. van Neerbos

NIEUWE ONTWIKKELINGEN:**VERKIEZINGEN**

Wij willen bereiken:	
A.	Het goed laten verlopen van de diverse verkiezingen in de periode 2013 – 2016 Gemeenteraad (maart 2014) Europees Parlement (juni 2014) Provinciale Staten (maart 2015) Tweede Kamer (2016)
Wat gaan we ervoor doen?	
A1.	Aanschaffen bureaubehoeften/materialen stemhokje
	Afsluiten Licentie integraal stemsysteem
	Afsluiten helpdeskovereenkomst inzake OSV
	Regelen stemlocaties
	Bezorgen stempassen en kandidatenlijsten
	Regelen maaltijden en consumpties stembureauleden
	Plaatsen verkiezingsborden
	Uitbetalen vergoedingen stembureauleden (niet zijnde ambtenaren)

Wat gaat het kosten	Investing	2013	2014	2015	2016
Gemeenteraad (maart 2014)	0	0	33.000	0	0
Europees Parlement (juni 2014)	0	0	33.000	0	0
Provinciale Staten (maart 2015)	0	0	0	33.000	0
Tweede kamer (2016)	0	0	0	0	33.000
Totaal	0	0	66.000	33.000	33.000

Opnemen van loon- en prijsstijgingen voor de jaren 2013 tot en met 2016 op basis van bestaand beleid

Wij willen bereiken:	
A.	Het bereiken van een beter meerjarig structureel evenwicht in baten en lasten
Wat gaan we ervoor doen?	
A1.	Het meerjarig opnemen van een stelpost voor verwachte prijsstijgingen
A2.	Het meerjarig opnemen van een stelpost voor verwachte loonsstijgingen
	Toelichting: Op 20 december 2011 hebben wij van de provincie Gelderland per brief vernomen dat wij voor 2012 vallen onder het "repressieve" toezicht. Gelijktijdig heeft de provincie met deze brief van de gelegenheid gebruik gemaakt om een aantal zaken op te merken. Eén van de opmerkingen was dat voor de jaren 2013 tot en met 2015 geen aanvullende loon- en prijsstijgingen in de begroting waren opgenomen. Door het nu opnemen van meerjarige stelposten voor loon- en prijsstijging wordt deze opmerking weggenomen.

Wat gaat het kosten	Investing	2013	2014	2015	2016
Stelpost prijsstijgingen 1% voor 2013	0	100.000	100.000	100.000	100.000
Stelpost prijsstijgingen 1% voor 2014	0	0	100.000	100.000	100.000
Stelpost prijsstijgingen 1% voor 2015	0	0	0	100.000	100.000
Stelpost prijsstijgingen 1% voor 2016	0	0	0	0	100.000
Stelpost loonsstijgingen 1% voor 2013	0	80.000	80.000	80.000	80.000
Stelpost loonsstijgingen 1% voor 2014	0	0	80.000	80.000	80.000
Stelpost loonsstijgingen 1% voor 2015	0	0	0	80.000	80.000
Stelpost loonsstijgingen 1% voor 2016	0	0	0	0	80.000
Totaal	0	180.000	360.000	540.000	720.000

Gemeentelijke archief gereedmaken voor overdracht aan het Regionaal Archief Rivierenland

Wij willen bereiken:	
A.	De archieven van de "oude" (voor de herindeling gemeentes Dodewaard, Echteld en Kesteren) ordenen en opschonen zodat ze voldoen aan de Archiefwet en schoon in het RAR in Tiel komen te staan.
Wat gaan we ervoor doen?	
A1.	Alle dossiers doorlopen op te bewaren en te vernietigen archiefstukken.

Wat gaat het kosten	Investing	2013	2014	2015	2016
Gemeentelijke archief gereedmaken voor overdracht aan het Regionaal Archief Rivierenland	0	35.000	35.000	35.000	0
Totaal	0	35.000	35.000	35.000	0

Regiocontract

Wij willen bereiken:	
A.	Invulling geven aan de geformuleerde doelstellingen in het Regiocontract.
Wat gaan we ervoor doen?	
A1.	uitvoering geven aan de in programmaraden vastgestelde projectplannen
	<p><u>Toelichting:</u> 'Op 25 april 2012 is het Regiocontract 2012-2015 getekend. De raad heeft hier op 12 april 2012 kennis van genomen. De komende maanden zullen in de vijf regionale programmaraden keuzes gemaakt worden ten aanzien van welke concrete projecten worden opgepakt en welke gemeenten er per project meedoen. De financiële consequenties op projectniveau zijn dus nog niet bekend. De komende maanden zal een integraal beeld worden geschetst over de projecten waaraan we deelnemen, wat dit ons gaat kosten en hoeveel cofinanciering er door derden wordt geleverd. Ons uitgangspunt is om dit (op het niveau van alle projecten gezamenlijk) in beginsel financieel neutraal te doen. Daarbij stellen wij jaarlijks € 25.000 beschikbaar om waar nodig enige financiële armslag te hebben en niet per definitie gebonden te zijn aan cofinanciering en inzet van ambtelijke uren.</p>

Wat gaat het kosten	Investing	2013	2014	2015	2016
Uitvoering regiocontract	0	25.000	25.000	25.000	25.000
Totaal	0	25.000	25.000	25.000	25.000

OMBUIGINGEN:

Het reduceren van de totale bedrijfsvoeringlasten

	Welke ombuiging willen wij realiseren:
A.	Het reduceren van de totale bedrijfsvoeringlasten
	Wat zijn hiervan de gevolgen?
A1.	Uitvoering geven aan wat beschreven staat in het coalitieprogramma "realisme in ambitie" en de aangenomen motie om de bedrijfsvoeringlasten te reduceren met € 100.000 in 2012 oplopend tot € 700.000 in 2015.
	Toelichting: Voor uitgebreide informatie over dit onderwerp verwijzen wij u naar de paragraaf 7 "bedrijfsvoering".

Welke ombuiging willen wij realiseren:						
Totaal gerealiseerde Ombuigingen en bezuinigingen	Onderwerp:	P en C instrumentarium	2013	2014	2015	2016
Al gerealiseerde ombuigingen en bezuinigingen	Taken (coalitieprogramma)	begroting 2011 en mjb 2012-2014	-400.000	-400.000	-400.000	-400.000
Al gerealiseerde ombuigingen en bezuinigingen	Taken (kerntakendiscussie)	begroting 2012 en mjb 2013-2015	-389.772	-469.772	-469.772	-469.772
Aanvullende en gerealiseerde ombuigingen en bezuinigingen	Taken (aanvullend)	begroting 2012 en mjb 2013-2015	-156.000	-181.300	-181.300	-181.300
Al gerealiseerde ombuigingen en bezuinigingen	Stelpost	begroting 2012 en mjb 2013-2015	-150.000	-200.000	-250.000	-250.000
Al gerealiseerde ombuigingen en bezuinigingen	Herijking formatie	vastgestelde raadsbesluiten.	-40.000	-40.000	-90.000	-90.000
Al gerealiseerde ombuigingen en bezuinigingen	Samenwerking	2e bestuursrapportage 2011	-55.151	-55.151	-55.151	-55.151
Al gerealiseerde ombuigingen en bezuinigingen	Overige bedrijfsvoeringslasten	1e bestuursrapportage 2012	-145.640	-145.182	-173.583	-173.583
Totaal ombuigingen en bezuinigingen	Efficiency	kadernota 2013-2016	-65.000	-105.000	-150.000	-150.000
Totaal ombuigingen en bezuinigingen	Herijking formatie	kadernota 2013-2016	-209.000	-359.000	-399.000	-424.000
Totaal ombuigingen en bezuinigingen	Overige bedrijfsvoeringslasten	kadernota 2013-2016	107.271	107.271	64.771	64.771
Totaal Ombuigingen en bezuinigingen			-1.503.292	-1.848.134	-2.104.035	-2.129.035
Totaal reeds gerealiseerde ombuigingen en bezuinigingen in al vastgestelde in Planning en Control instrumentarium			-1.336.563	-1.491.405	-1.619.806	-1.619.806
Nog te realiseren ombuigingen en bezuinigingen	In kadernota 2013-2016		-166.729	-356.729	-484.229	-509.229

Specificatie ombuigingen en bezuinigingen per onderwerp:						
Ombuigingen en bezuinigingen op taken			-945.772	-1.051.072	-1.051.072	-1.051.072
Ombuigingen en bezuinigingen door samenwerking			-55.151	-55.151	-55.151	-55.151
Ombuigingen en bezuinigingen door efficiency			-65.000	-105.000	-150.000	-150.000
Ombuigingen en bezuinigingen door herijking formatie			-249.000	-399.000	-489.000	-514.000
Ombuigingen en bezuinigingen op overige bedrijfsvoeringslasten			-188.369	-237.911	-358.812	-358.812
Totaal			-1.503.292	-1.848.134	-2.104.035	-2.129.035

Verminderen vergaderkosten raadsvergaderingen

	Welke ombuiging willen wij realiseren:
A.	Verminderen vergaderkosten raadsvergaderingen
	Wat zijn hiervan de gevolgen?
A1.	Raadsvergaderingen vinden plaats in het nieuwe gemeentehuis en niet meer op externe locaties. Hierdoor zullen de vergaderkosten afnemen.

Wat gaat deze ombuiging opbrengen	Investering	2013	2014	2015	2016
Verminderen vergaderkosten raadsvegaderingen	0	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
Totaal	0	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000

PROGRAMMA 2: OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID

Portefeuillehouder: Burgemeester ir. C.W. Veerhoek

NIEUWE ONTWIKKELINGEN:**Regionaliseren brandweer**

Wij willen bereiken:	
A.	Regionalisering brandweer per 2013
Wat gaan we ervoor doen?	
A1.	Regionaliseren van de brandweertaken. Per 1 januari 2013 zal de regionalisering van de brandweer een feit zijn. De definitieve besluitvorming zal medio 2012 via een apart voorstel aan de raad worden voorgelegd.

Wat gaat het kosten	Investering	2013	2014	2015	2016
Hogere Bijdrage aan de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid	0	-95.000	185.000	154.000	154.000
Totaal	0	-95.000	185.000	154.000	154.000

Regionaliseren Sectie bevolkingszorg

Wij willen bereiken:	
A.	Voor het regionale crisisplan is landelijk een referentiekader opgesteld. Het Referentiekader Regionaal crisisplan 2009 kent een nieuwe organisatie structuur voor de regionale Crisisorganisatie. Voor de gemeenten betekent dit dat het 'oude' gemeentelijk rampenmanagement team als team verdwijnt en opgaat in een regionale sectie bevolkingszorg. In 2012 zal dit proces starten en in 2015 is de regionale sectie bevolkingszorg dusdanig operationeel, dat de initiële extra kosten voor het opleiden, trainen en te oefenen afvlakken naar een lager structureel bedrag.
B.	Met de realisatie van de regionale sectie bevolkingszorg zullen de structurele kosten voor opleiden, trainen en oefenen omlaag gaan. De laatste jaren is daar gemiddeld circa € 11.000 euro per jaar aan besteed. Daar kan per jaar op bespaard worden. De jaarlijkse piketvergoedingen voor de Officiers van Dienst Bevolkingszorg blijven onveranderd. Aangenomen wordt dat de bijdragen overige gemeenschappelijke regelingen eveneens onveranderd blijven.
Wat gaan we ervoor doen?	
A1.	In de gemeente Neder-Betuwe worden vanaf 2012 5 medewerkers geworven ten behoeve van de regionale sectie bevolkingszorg.
B1.	De AOV-er in Neder-Betuwe draagt zorg voor de preparatie van de rampenbestrijding in de Gemeente Neder-Betuwe.

Wat gaat het kosten	Investering	2013	2014	2015	2016
OTO kosten regionale sectie BZ voor Neder-Betuwe	0	4.284	4.284	2.604	2.604
Structurele OTO kosten	0	7.000	7.000	7.000	7.000
OvD piketdienst	0	4.400	4.400	4.400	4.400
Bijdrage aan de veiligheidsregio Gelderland-Zuid	0	24.556	23.942	23.344	23.344
Binnen bestaand beleid rampenbestrijding aanwezige middelen	0	-40.432	-39.818	-39.220	-39.220
Totaal	0	-192	-192	-1.872	-1.872

OMBUIGINGEN:

Geen

PROGRAMMA 3: OPENBARE RUIMTE

Portefeuillehouders: wethouder J.M. Schuurman

NIEUWE ONTWIKKELINGEN:**Aanpassing bewegwijzering Kesteren aan nieuwe verkeersstructuur**

	Wij willen bereiken:
A.	Adequate ANWB bewegwijzering.
	Wat gaan we ervoor doen?
A1.	Vervangen en aanpassen van ANWB-wegwijzers en borden in dorp Kesteren die in ons beheer zijn.
	Toelichting: Naar verwachting zal de provincie in 2012 beginnen met de nieuwe aansluiting N233/N320 te Kesteren (het zgn. oortje ter hoogte van de gemeentewerf te Kesteren). Tegelijkertijd gaat de huidige oprit naar de Rijnbrug op de Hoofdstraat-Noord dicht. Door deze wijziging in de verkeersstructuur van Kesteren verandert de route naar de Rijnbrug/Rhenen. Dit betekent dat vanaf 2013 de ANWB-wegwijzers en bebording die de gemeente in beheer heeft (o.a. langs Hoofdstraat-Noord en Betuwestraatweg aangepast moet worden. Het verkeer wordt anders verkeerd gestuurd.

Wat gaat het kosten	Investering	2013	2014	2015	2016
Aanpassing bewegwijzering Kesteren aan nieuwe verkeersstructuur		15.000	0	0	0
Totaal	0	15.000	0	0	0

Onderhoud bewegwijzering

	Wij willen bereiken:
A.	Goed onderhouden bewegwijzering (plaatsen) in de gemeente
B.	Voorkomen van aansprakelijkheid a.g.v. schade door slecht onderhoud aan bewegwijzering
	Wat gaan we ervoor doen?
A1.	Kleinschalig onderhoud, schilderwerk en led-ombouw
B1.	Complete vervanging (technisch) afgeschreven masten
	Toelichting: In de begroting en meerjarenraming zijn jaarlijks middelen opgenomen voor onderhoud/vervanging van de wegwijzers in de gemeente. Dit is echter onvoldoende, van dit bedrag kunnen niet de noodzakelijke vervangingen gedaan worden (technisch afgeschreven masten e.d.) De ANWB zorgt jaarlijks voor onderhoud/vervanging en ook voor eventueel schadeherstel. De bovengenoemde bedragen zijn afkomstig van de ANWB. Deze planning zorgt ervoor dat het wegwijzerbestand van de gemeente up-to-date is.

Wat gaat het kosten	Investering	2013	2014	2015	2016
Onderhoud bewegwijzering		7.000	7.000	7.000	7.000
Totaal	0	7.000	7.000	7.000	7.000

Het leveren van gronden voor verbindingsweg Dodewaard

	Wij willen bereiken:
A.	Het leveren van gronden voor de verbindingsweg Dodewaard
	Wat gaan we ervoor doen?
A1.	Uiterlijk per 2014 een maximale bijdrage van de gemeente aan de aan te leggen verbindingsweg bestaande uit 375.000 euro aan gronden te dekken vanuit de algemene reserves.
	<u>Toelichting:</u> De gemeente heeft voor het deel tussen de Matensestraat en de Kalkestraat de benodigde gronden in eigendom. Deze gronden hebben een boekwaarde van 375.000 euro en kunnen ten behoeve van de aanleg van de weg worden ingebracht. De inbreng van de gronden komt ten laste van de algemene reserve. Hiervoor wordt u verwezen naar het "Overzicht mutaties in reserves"

Wat gaat het kosten	Investering	2013	2014	2015	2016
Bijdrage gronden voor verbindingsweg Dodewaard	0	0	375.000	0	0
Totaal	0	0	0	0	0

OMBUIGINGEN:

Geen

PROGRAMMA 4: ECONOMIE

Portefeuillehouder: Burgemeester ir. C.W. Veerhoek

NIEUWE ONTWIKKELINGEN:**Herstructurering bedrijventerrein Panhuis in Kesteren**

Wij willen bereiken:	
A.	Herstructurering van bedrijventerrein Panhuis.
Wat gaan we ervoor doen?	
A1.	Opstellen Businessplan voor de Bedrijfsomgeving voor bedrijventerrein het Panhuis in Kesteren.
	<p>Toelichting: In opdracht van de gemeente en provincie Gelderland is er door Oost NV een rapport geschreven 'Vastgoedanalyse en kwaliteitsscan bedrijventerreinen gemeente Neder-Betuwe'. In het uitgebrachte rapport is onderzoek gedaan naar de huidige kwaliteit en economische aantrekkelijkheid van onze bedrijventerreinen. Uit het onderzoek is naar voren gekomen dat op bedrijventerrein Panhuis in Kesteren de grootste opgave voor herstructurering ligt. Op de overige onderzochte terreinen is deze noodzaak minder urgent. Om dit proces op gang te brengen is de volgende stap het opstellen van een Businessplan voor de Bedrijfsomgeving (BvB). Bij het maken van dit plan heeft de gemeente de regie en zal met de verschillende stakeholders het plan worden geschreven. De kosten van het plan worden door de gemeente en provincie voor ieder de helft gedragen. Het BvB kan gezien worden als een akkoord van de gemeente en de bedrijven over de aanpak, begroting en de financiering van de herstructureringsopgave. Om voor uiteindelijke subsidie van de provincie voor de daadwerkelijke herstructurering in aanmerking te komen is een BvB noodzakelijk. Het BvB zal voor de zomer 2013 worden aangeboden aan de gemeenteraad om voor 1 november 2013 een subsidieaanvraag te kunnen doen bij de provincie voor de herstructureringsopgave.</p>

Wat gaat het kosten	Investering	2013	2014	2015	2016
Opstellen businessplan voor bedrijfsomgeving voor bedrijventerrein Het Panhuis in Kesteren.	0	25.000	0	0	0
Totaal	0	25.000	0	0	0

Ontwikkeling bedrijventerreinen

Wij willen bereiken:	
A.	Ontwikkeling van bedrijventerrein en aantrekken van bedrijvigheid.
Wat gaan we ervoor doen?	
A1.	Ontwikkeling bedrijvigheid Casterhoven in Kesteren naar voren gehaald in planning RPB.
	<p>Toelichting: Bij de vaststelling van het Regionaal Programma Bedrijventerreinen Rivierenland in januari 2012 is het verzoek ingediend bij regio en provincie om de geplande 0,9 ha voor de ontwikkeling van Casterhoven om te ruilen met 1 ha van het plan Bonegraaf-Oost, zodat Casterhoven in de periode 2011-2015 ontwikkeld kan worden. Regio en provincie hebben hiermee inmiddels ingestemd</p>

Wat gaat het kosten	Investering	2013	2014	2015	2016
Ontwikkeling van bedrijventerrein en aantrekken van bedrijvigheid.	0	Pm	Pm	Pm	Pm
Totaal	0	0	0	0	0

OMBUIGINGEN:

Geen

PROGRAMMA 5: SCHOLING EN VORMING

Portefeuillehouder: wethouder V.M. van Neerbos

NIEUWE ONTWIKKELINGEN:

Invoering passend onderwijs.

Wij willen bereiken:	
A.	Voor iedereen passend onderwijs zo dicht mogelijk bij huis met inachtneming van een evenwicht tussen de lasten en baten.
B.	Goede samenwerking tussen Centrum voor Jeugd en Gezin en scholen zodat kinderen en ouders tijdig voldoende zorg/ondersteuning krijgen.
Wat gaan we ervoor doen?	
A1.	Overleg en onderzoek met de scholen, samenwerkingsverbanden en betreffende gemeenten. Nadere advisering over eventuele investeringen.
B1.	Overleg, onderzoek en samenwerking.
	<u>Toelichting:</u> Door de invoering van passend onderwijs per 1 augustus 2013 moeten gewone scholen en scholen voor speciaal onderwijs nieuwe samenwerkingsverbanden afsluiten per regio. Gezamenlijk moeten zij afspraken maken over: Wie welke kinderen het beste onderwijs kan geven; de toelating en verwijzing van kinderen; de bekostiging en het verlenen van ondersteuning. Over deze afspraken moeten de samenwerkingsverbanden overleg hebben met de gemeente. Deze stelselwijziging heeft (op termijn) gevolgen voor de onderwijshuisvesting, het leerlingenvervoer en ook gevolgen voor (Jeugd) zorg .

Wat gaat het kosten	Investering	2013	2014	2015	2016
Invoering passend onderwijs.	PM	PM	PM	PM	PM
Totaal	PM	PM	PM	PM	PM

OMBUIGINGEN:

Geen

PROGRAMMA 6: WELZIJN EN CULTUUR

Portefeuillehouder: wethouders V.M. van Neerbos en J.M. Schuurman

NIEUWE ONTWIKKELINGEN:

Sport en Bewegen in de Buurt (buurtsportcoaches)

	Wij willen bereiken:
A.	Meer sport- en beweegaanbod te organiseren waarbij een combinatie gemaakt wordt tussen sport- en beweegaanbieders én een andere sector zoals kinderopvang, gezondheid, onderwijs, cultuur en welzijn.
	Wat gaan we ervoor doen?
A1.	Onderzoeken of er mogelijkheden zijn om de impuls brede scholen, sport en cultuur (combinatiefunctarissen) ook in 2013 voortgezet kan worden en wellicht omgevormd kan worden naar Sport en Bewegen in de Buurt (sportsportcoaches) waardoor er wellicht meer bereikt kan worden.
	<u>Toelichting:</u> Vanaf februari 2012 is er een nieuwe regeling die voortbordurt op de Impuls brede scholen, sport en cultuur (combinatiefuncties). De nieuwe impuls is er om gemeenten te stimuleren een sport en beweegaanbod in de buurt te organiseren. Dit doen ze door het aanstellen van sportsportcoaches en door de samenwerking met de sport- en beweegaanbieders op te zoeken. Anders dan de combinatiefunctionaris die alleen in de sectoren onderwijs, cultuur en sport werkzaam mag zijn, is de sportsportcoach werkzaam bij een sport- en beweegaanbieder en een tweede sector, zoals kinderopvang, gezondheid, onderwijs, cultuur en welzijn. Daarnaast hoeft de gemeente niet volledig zelf (2/3 van) de cofinanciering te regelen, zij moet dit voor 60 procent organiseren. Hierdoor kan de volledige cofinanciering uit het veld komen en zelfs uit het bedrijfsleven. In het 3 ^e kwartaal voor 2012 staat een evaluatie van het pilot combinatiefunctie op de planning. Op basis van die evaluatie kan de raad een nadere afweging maken met betrekking tot het sporten en beweging in de buurt. Mede afhankelijk van de besluitvorming kan dit leiden tot extra uitgaven. Om die reden is hier vooralsnog p.m. opgenomen.

Wat gaat het kosten	Investering	2013	2014	2015	2016
Sport en Bewegen in de Buurt (buurtsportcoaches)	PM	PM	PM	PM	PM
Totaal	PM	PM	PM	PM	PM

OMBUIGINGEN:

Kinderopvang

	Welke ombuiging willen wij realiseren:
A.	Harmonisatie van de Kinderopvang.
	Wat zijn hiervan de gevolgen?
A1.	De gevolgen voor het peuterspeelzaalwerk zijn marginaal. Het peuterspeelzaalwerk blijft bestaan, maar wordt ondergebracht bij de kinderopvang. Volgens de huidige inzichten en plannen/ideeën heeft dit gevolgen voor de huisvesting.
	<u>Toelichting:</u> In augustus 2011 is de raad geïnformeerd over het collegebesluit tot het voornemen tot volledige harmonisatie van het peuterspeelzaalwerk en kinderopvang. Vervolgens zijn een drietal scenario's uitgewerkt voor een mogelijke wijze van harmonisatie. Op basis van dit onderzoek is besloten om in principe de volledige peuterspeelzaal onder te brengen bij Kinderdagverblijf Bunderbos. Volgens de huidige opgestelde planning is de verwachting dat e.a.a. uiterlijk op 31 december 2012 is afgerond. Tot op heden is het uitgangspunt is dat de bestaande peuterspeelzalen worden overgenomen door Bunderbos. Het gaat daarbij om de huidige gebouwen van de peuterspeelzalen Pippeloentje (Kesteren), Dolfijn (Ochten) en de Dijkweters (Dodewaard). Afgewacht moet worden of dat haalbaar is. Wij zijn van mening, dat voortzetting van het peuterspeelzaalwerk belangrijker is dan de overdracht van de gebouwen, die is volgend. De overdracht van de gemeentelijke gebouwen kan een financieel voordeel opleveren. Bij eventuele verhuur zal een commercieel tarief in rekening worden gebracht, dat in ieder geval minimaal gelijk is aan de huidige jaarlijkse exploitatielasten (verzekeringen, belastingen, energiekosten, onderhoudskosten, kapitaallasten e.d.) van de gebouwen. In totaliteit gaat het daarbij om een structureel bedrag met ingang van 2013 van € 48.000. Zodra meer bekend is over de definitieve afspraken zullen wij daarover informeren. Er is nog een risico aanwezig op het moment dat niet tot wederzijdse overeenstemming wordt gekomen.

Wat gaat deze ombuiging opbrengen	Investing	2013	2014	2015	2016
Overdracht gemeentelijke gebouwen		PM	0	0	0
Vervallen exploitatielasten peuterspeelzalen		-48.703	-48.423	-48.143	-47.863
Totaal	0	-48.703	-48.423	-48.143	-47.863

PROGRAMMA 7: ZORG, WERK EN INKOMEN

Portefeuillehouder: wethouder V.M. van Neerbos

NIEUWE ONTWIKKELINGEN:

Transitie AWBZ – extramurale begeleiding naar de Wmo

Wij willen bereiken:	
A.	Op basis van een heldere visie en een gedragen beleidskader de AWBZ begeleiding op een gekantelde wijze in de Wmo integreren. Daarnaast willen we vanuit die integrale visie de verbinding zoeken tussen de AWBZ, Jeugdzorg en WwnV.
Wat gaan we ervoor doen?	
A1.	We zorgen er wel voor dat we 1 januari 2013 de basis hebben staan: Visie, beleidskader, inzicht in de doelgroep, wijze van toegang tot een voorziening, arrangementvormen, contracten, verantwoording- en controlesystematiek. Dat doen we gezamenlijk met de regio en lokaal met de interne organisatie maar ook met maatschappelijke partners en cliëntvertegenwoordigers. We hebben een interne projectgroep transities waar we zorgen voor de verbinding tussen de verschillende transities (AWBZ, Jeugdzorg en Wwnv).
<p><u>Toelichting:</u> 2013 wordt het jaar dat nieuwe cliënten en cliënten van wie de AWBZ indicatie afloopt, overkomen naar de Wmo. Per 1 januari 2014 komen alle mensen met extramurale begeleiding naar de Wmo. Op 1 januari 2013 hebben we nog niet alle antwoorden. Streven is om deze op 1 januari 2014 wel te hebben. We gaan een groeitraject in. Met de overheveling van deze taken zullen aan de gemeenten ook van rijkswege middelen beschikbaar worden gesteld. Nog onbekend is om welk bedrag dat gaat. Vooralnog zullen de daarvoor beschikbaar gestelde middelen worden gereserveerd voor de uitvoering van de transitie AWBZ. Welk effect deze decentralisatie heeft op onze financiële positie is nog niet te bepalen. In de risicoparagraaf is hiervoor een risicobedrag opgenomen van € 300.000. Let wel het betreft hier € 300.000 voor de 3 transities. (AWBZ/Jeugdzorg en de overige gevolgen voor de Wet werken naar vermogen).</p>	

Wat gaat het kosten	Investering	2013	2014	2015	2016
Transitie AWBZ – extramurale begeleiding naar de Wmo	PM	PM	PM	PM	PM
Totaal	PM	PM	PM	PM	PM

Invoering Wet werken naar vermogen

Wij willen bereiken:	
A.	Bevorderen participatie van inwoners die nu langs de kant staan. Bevorderen arbeidsdeelname inwoners met een beperking.
Wat gaan we ervoor doen?	
A1.	In de programmaraden binnen de Regio Rivierenland is de intentie om samen vorm te geven aan de Wet werken naar vermogen. Het aangaan van samenwerking met maatschappelijke partners.
<p><u>Toelichting:</u> Het is nog de vraag, nu het kabinet is gevallen, of de Wet werken naar vermogen per 1-1-2013 van kracht zal zijn. Er moet nog over gestemd worden. Een gegeven is wel dat de gemeenten per die datum gekort gaan worden op de rijkssubsidie. Hiervan moet ook de WSW worden gefinancierd. De subsidie die wij als gemeente per arbeidsplaats van het rijk ontvangen, is minder dan de daadwerkelijke kosten die wij betalen aan het SW bedrijf. Gevolg is dat er een structureel tekort ontstaat op het budget. Hieronder een opsomming van de kosten over meerdere jaren. Wij gaan er vanuit dat de daadwerkelijke invoering van de Wet werken naar vermogen een jaar zal vertragen en pas op 1-1-2014 van kracht zal gaan. Op basis van de ontvangen begroting van Lander hebben wij een groot deel van de financiële consequenties voor de Wet werken naar vermogen in deze kadernota uitgewerkt.</p>	

Wat gaat het kosten	Investering	2013	2014	2015	2016
Invoering wet werken naar vermogen	0	0	64.000	146.000	202.000
Totaal	0	0	64.000	146.000	202.000

Transitie Jeugdzorg

Wij willen bereiken:	
A.	Aan alle jongeren in de gemeente Neder-Betuwe van voor de geboorte tot en met de leeftijd 23 jaar een goede en stevige basis en ondersteuning bieden ten behoeve van hun ontwikkeling, zowel thuis, op school als in hun vrije tijd.
Wat gaan we ervoor doen?	
A1.	Zorgen dat wij de taken die met de Jeugdzorg op ons afkomen op een goede manier vorm geven en laten aansluiten bij het centrum voor Jeugd en gezin. De taken die op ons afkomen zijn: provinciale jeugdzorg, gesloten jeugdzorg, jeugdbescherming (voogdij en gezinsvoogdij), jeugdreclassering, jeugd-geestelijke gezondheidszorg en jeugd-licht verstandelijk gehandicapten hulp.
	<p>Toelichting: In 2014 komt de Jeugdzorg naar de gemeenten. Vanaf 2011 zijn de voorbereidingen hiervoor in volle gang. Om in 2014 en volgende jaren al deze taken op een goede manier vorm te geven is budget nodig. In welke mate dat zal zijn is op dit moment nog niet bekend. Van rijkswege worden voor de uitvoering ook budgetten beschikbaar gesteld. Of deze budgetten voldoende zijn is op dit moment nog niet te overzien. Op voorhand zullen budgetten worden gereserveerd voor de transitie van de jeugdzorg. Welk effect deze decentralisatie heeft op onze financiële positie is nog niet te bepalen. In de risicoparagraaf is hiervoor een risicobedrag opgenomen van € 300.000. Let wel het betreft hier € 300.000 voor de 3 transities. (AWBZ/Jeugdzorg en de overige gevolgen voor de Wet werken naar vermogen).</p>

Wat gaat het kosten	Investering	2013	2014	2015	2016
Transitie Jeugdzorg	PM	PM	PM	PM	PM
Totaal	PM	PM	PM	PM	PM

Straathoekwerk

Wij willen bereiken:	
A.	(Extra) inzet van een straathoekwerker moet leiden tot een efficiënte aanpak van de alcohol- en drugsproblematiek en tot verbetering van de leefbaarheid en veiligheid in wijken.
Wat gaan we ervoor doen?	
A1.	Uitbreiding van de inzet van een straathoekwerker.
	<p>Toelichting: In de raad van 12 april 2012 is door u een motie aangenomen waarbij aan ons gevraagd wordt om een analyse te maken van de effecten van de inzet van de straathoekwerker i.r.t. de alcohol- en drugsproblemen en de leefbaarheid en veiligheid in wijken. Mocht uit die analyse blijken, dat de inzet van die straathoekwerker tot positieve effecten leidt, heeft u ons uitgenodigd om met voorstellen te komen bij de begroting 2013. Wij zijn i.o.m. Iriszorg bezig om die analyse op te stellen. Echter deze is nog niet gereed bij het opstellen van deze kadernota. Wij dragen er voor zorg, dat deze analyse wel beschikbaar is op het moment dat u een besluit moet nemen over de kadernota 2013-2016. Vooruitlopend daarop hebben wij gemeend hiervoor voorsnog een structureel bedrag van € 15.000 met ingang van 2013 op te nemen.</p>

Wat gaat het kosten	Investering	2013	2014	2015	2016
Uitbreiding van de inzet straathoekwerker.	0	15.000	15.000	15.000	15.000
Totaal	0	15.000	15.000	15.000	15.000

OMBUIGINGEN:

Geen

PROGRAMMA 8: BOUWEN, MILIEU EN RUIMTELIJKE PLANNEN (RO)

Portefeuillehouder: Wethouders J.W. Keuken en J.M. Schuurman

NIEUWE ONTWIKKELINGEN:**Aanpak Illegale bewoning**

Wij willen bereiken:	
A.	Het tegengaan van permanente bewoning van recreatiewoningen
Wat gaan we ervoor doen?	
A1.	Het opzetten en uitvoeren van een controleprogramma om permanente bewoning van recreatiewoningen tegen te gaan

Wat gaat het kosten	Investering	2013	2014	2015	2016
Controleprogramma permanente bewoning recreatiewoningen		25.000	25.000	25.000	
Totaal	0	25.000	25.000	25.000	0

Invoering Regionale omgevingsdienst

Wij willen bereiken:	
A.	Het onderbrengen van de uitvoering van onze milieutaken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving bij de Omgevingsdienst Rivierenland (ODR) per 1-1-2013
Wat gaan we ervoor doen?	
A1.	De uitvoering van onze milieutaken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving per 1-1-2013 bij de Omgevingsdienst Rivierenland (ODR) onderbrengen en daarmee voldoen aan onze wettelijke plicht.

Wat gaat het kosten	Investering	2013	2014	2015	2016
Onderbrengen milieutaken bij ODR		177.051	174.081	171.111	168.142
Totaal	0	177.051	174.081	171.111	168.142

OMBUIGINGEN:

Geen

OVERZICHT VAN ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

Portefeuillehouder: Wethouder J.M. Schuurman

NIEUWE ONTWIKKELINGEN:

Algemene uitkering uit het gemeentefonds.

Bijstelling algemene uitkering uit het gemeentefonds op basis van bestaand beleid:

Wij willen bereiken:	
A.	Het bereiken van een beter meerjarig structureel evenwicht in baten en lasten
Wat gaan we ervoor doen?	
A1.	Het bijstellen van een aantal maatstaven binnen de algemene uitkering op basis van verwachte ontwikkelingen.
	<p><u>Toelichting:</u> Onder Programma 1 "bestuur en burger" is als nieuwe ontwikkeling beschreven het "Opnemen van loon- en prijsstijgingen voor de jaren 2013 tot en met 2016 op basis van bestaand beleid". In aanvulling hierop hebben wij de maatstaven binnen de algemene uitkering uit het gemeentefonds in overeenstemming gebracht met de verwachte ontwikkelingen. De volgende aannames zijn gedaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> Bijstelling aantal leerlingen Voortgezet Onderwijs (per 2012 op basis van de tellingen per 01-10 -2011) Bijstelling aantal leerlingen Speciaal Onderwijs (per 2013 op basis van realisatie uitbreiding Detmarschool in Ochten) Aanpassing aantal inwoners (op basis van een toename van 200 inwoners per jaar vanaf 2012) Aanpassing aantal woningen (op basis van een toename van 100 woningen per jaar vanaf 2012) Aanpassing WOZ waarden op basis toename van 100 woningen per jaar (25 miljoen per jaar vanaf 2012) Aanpassing opbrengst OZB op basis toename van 100 woningen per jaar (WOZ waarden 25 miljoen per jaar vanaf 2012). <p>De provinciale toezichthouder kan zich vinden in deze bijstellingen.</p>

Wat gaat het opbrengen	Investing	2013	2014	2015	2016
Bijstelling algemene uitkering uit het gemeentefonds (bestaand beleid)					
Aanpassing aantal bijstandsgerechtigden (per 2011) opgenomen in de 1e bestuursrapportage 2012	0	0	0	0	0
Aanpassing aantal leerlingen Voortgezet Onderwijs (per 2012)	0	-55.134	-56.765	-57.300	-59.202
Aanpassing aantal leerlingen Speciaal Onderwijs (per 2013)	0	-34.150	-34.803	-34.781	-35.591
Aanpassing aantal inwoners (200 per jaar vanaf 2012)	0	-82.329	-124.064	-153.212	-200.394
Aanpassing aantal woningen (100 per jaar vanaf 2012)	0	-59.027	-90.234	-120.235	-153.796
Aanpassing WOZ waarden (25 milj per jaar vanaf 2012)	0	38.521	57.780	77.040	96.301
Aanpassing opbrengst OZB (WOZ waarden 25 milj. per jaar vanaf 2012)	0	-75.450	-113.175	-150.900	-188.625
Totaal	0	-267.569	-361.261	-439.388	-541.306

Extra verwachte rijksbezuinigingen:

Als het rijk zich wil houden aan haar begrotingsrichtlijnen zijn er extra bezuinigingen noodzakelijk, bovenop de 18 miljard waarover al besloten is om deze te realiseren in deze kabinetsperiode 2011-2015.

De extra verwachte rijksbezuinigingen liggen tussen een 8 en 16 miljard. Wat dit betekent voor onze bijdrage uit het gemeentefonds is moeilijk en niet eenduidig te beantwoorden. De aanpassingen van de bijdrage uit het gemeentefonds is afhankelijk van:

- ✚ De omvang van de rijksbezuinigingen.
- ✚ Het tempo waarin ze worden doorgevoerd. (in welk jaar de rijksbezuinigingen ingaan).
- ✚ Of ze terugslaan op het gemeentefonds. Voor het gemeentefonds gelden de netto gecorrigeerde rijksuitgaven. Er zijn dus bezuinigingen die het gemeentefonds niet raken, bijvoorbeeld een belastingmaatregel als het verlagen van de hypotheekrente- aftrek.

Om u een indicatie te geven wat deze bezuinigingen kunnen betekenen hebben wij ons gebaseerd op de vorige bezuinigingsoperatie van het rijk van 18 miljard. Van dit bezuinigingspakket van 18 miljard bleek dat 50% terugsliep op het gemeentefonds. Uitgaande dat dit ook van toepassing zal zijn op het bezuinigingspakket waar thans over wordt beraadslaagd betekent het volgende:

- ✚ Scenario: 1. verwachte rijksbezuinigingen van 8 miljard verlaging van € 700.000
- ✚ Scenario: 2. verwachte rijksbezuinigingen van 12 miljard verlaging van € 1.000.000
- ✚ Scenario: 3. verwachte rijksbezuinigingen van 16 miljard verlaging van € 1.300.000

De normeringmethodiek gaat uit van het principe 'samen de trap op, samen de trap af'. Bovenstaande scenario's betreft alleen het deel 'samen de trap af'. We hebben geen inzicht in het deel 'samen de trap op' als gevolg van het zgn. structureel begrotingsbeleid.

Door de val van het kabinet is het zeer onduidelijk geworden wat, wanneer en welke extra rijksbezuinigingen concreet zullen worden doorgevoerd. Op basis van het bereikte stabiliteitsakkoord kunnen wij concluderen dat de uitwerking van de nieuwe rijksbezuinigingen geen of in zeer beperkte mate invloed zal hebben op de financiële huishouding van de gemeenten.

Hoewel wij onze financiële huishouding op orde hebben is het beeld voor onze meerjarige financiële positie nog onzeker. Oorzaken zijn voornamelijk de overige decentralisaties die afhankelijk van uw besluitvorming hierover financiële impact kunnen hebben op onze financiële positie. Gelukkig is, mede door de forse ombuigingen en bezuinigingen, onze meerjarige financiële positie ruim positief waarmee wij de eventuele financiële gevolgen van de decentralisatietaken kunnen opvangen.

OMBUIGINGEN:

Geen

OVERZICHT VAN MUTATIES IN RESERVES

NIEUWE ONTWIKKELINGEN:

Verlagen bestemmingsreserve Nieuwbouw gemeentehuis

Wij willen bereiken:	
A.	Verminderen bestemmingsreserve en deze vrijkomende middelen inzetten ter verbetering van ons weerstandsvermogen.
Wat gaan we ervoor doen?	
A1.	Per 2016 de bestemmingsreserve nieuwbouw gemeentehuis verlagen met € 1,8 miljoen en dit bedrag toevoegen aan de algemene reserve.
	<u>Toelichting:</u> Bij de begroting 2012 en de meerjarenraming 2013-2015 is besloten om vanaf 2016 de bestemmingsreserve vernieuwbouw gemeentehuis te verlagen met € 1,8 miljoen en dit bedrag toe te voegen aan de algemene reserve ter verbetering van het weerstandsvermogen van onze gemeente. Deze verschuiving van vermogen heeft tot gevolg dat er jaarlijks minder onttrokken wordt aan de bestemmingsreserve vernieuwbouw gemeentehuis wat vanaf 2016 een structureel nadelig effect tot gevolg heeft van € 105.000 op onze financiële positie.

Wat gaat het kosten	Investering	2013	2014	2015	2016
Verlagen bestemmingsreserve nieuwbouw gemeentehuis met € 1,8 miljoen	0	0	0	0	-1.800.000
Lagere beschikking bestemmingsreserve nieuwbouw gemeentehuis	0	0	0	0	105.000
Toevoegen aan de algemene reserve	0	0	0	0	1.800.000
Totaal	0	0	0	0	105.000

Bijdrage uit algemene reserve voor gronden voor verbindingsweg Dodewaard

Wij willen bereiken:	
A.	Het leveren van gronden voor de verbindingsweg Dodewaard
Wat gaan we ervoor doen?	
A1.	Uiterlijk per 2014 een maximale bijdrage van de gemeente aan de aan te leggen verbindingsweg bestaande uit 375.000 euro aan gronden te dekken vanuit de algemene reserves.
	<u>Toelichting:</u> De gemeente heeft voor het deel tussen de Matensestraat en de Kalkestraat de benodigde gronden in eigendom. Deze gronden hebben een boekwaarde van 375.000 euro en kunnen ten behoeve van de aanleg van de weg worden ingebracht. De inbreng van de gronden komt ten laste van de algemene reserve

Wat gaat het kosten	Investering	2013	2014	2015	2016
Ontrekken aan de algemene reserve	0	0	-375.000	0	0
Totaal	0	0	-375.000	0	0

gemeente
Neder-Betuwe

KADERNOTA 2013-2016

ONTWIKKELINGEN IN DE PARAGRAFEN

PARAGRAAF 1: LOKALE HEFFINGEN
PARAGRAAF 2: RISICOMANAGEMENT EN WEERSTANDSVERMOGEN
PARAGRAAF 3: ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN
PARAGRAAF 4: FINANCIERING
PARAGRAAF 5: VERBONDEN PARTIJEN
PARAGRAAF 6: GRONDBELEID
PARAGRAAF 7: BEDRIJFSVOERING

Over de ontwikkelingen in de paragrafen wordt - volgens afspraak met de raad - alleen in de begroting en in de jaarstukken gerapporteerd. Wel kan er - indien wij dat noodzakelijk achten - over belangrijke actuele ontwikkelingen in de paragrafen worden gerapporteerd. De paragrafen 2, 3 en 7 zijn geactualiseerd.

PARAGRAAF 2: RISICOMANAGEMENT EN WEERSTANDSVERMOGEN

Hieronder volgt een geactualiseerd overzicht van de weerstandscapaciteit en het weerstandsratio.

Berekening weerstandscapaciteit en weerstandsratio			
Weerstandscapaciteit	Jaarstukken 2011	1e Berap 2012	Kadernota 2013
Reserves:			
Algemene reserve *	-3.245.000	-4.184.000	-4.234.000
Reserve grondexploitatie **	-513.000	-3.033.000	-3.323.000
Subtotaal – Reserves	-3.758.000	-7.217.000	-7.557.000
Heffingen:			
OZB x)	0	0	0
Leges en andere heffingen x)	0	0	0
Onbenutte belastingcapaciteit	0	0	0
Onvoorzien			
Onvoorzien algemeen (1e bestuursrapportage 2012)	0	-21.000	-86.000
Saldo onvoorzien	0	-21.000	-86.000
Stand financiële positie			
Begroting 2012 en mjr 2013-2015	0	-332.000	-359.000
Resultaatbestemming jaarstukken 2011 (algemene reserve)	-1.135.465	0	0
Resultaatbestemming jaarstukken 2011(reserve grondexploitatie)	-520.000	0	0
Totaal vastgestelde begrotingswijzigingen	0	111.000	86.000
1e bestuursrapportage 2012	0	-440.000	-239.000
Kadernota 2013-2016	0	0	-84.000
Stand financiële positie	-1.655.465	-661.000	-596.000
Totale weerstandscapaciteit			
	-5.413.465	-7.899.000	-8.239.000
Financiële risico's			
	2011	2012	2013
Totaal conform paragraaf risicomanagement en weerstandsvermogen	12.841.300	12.841.300	12.841.300
Totale weerstandscapaciteit	-5.413.465	-7.899.000	-8.239.000
Saldo weerstandscapaciteit minus risico's	7.427.835	4.942.300	4.602.300
Ratio weerstandscapaciteit			
	0,4	0,6	0,6
	Ruim onvoldoende	Onvoldoende	Onvoldoende

Toelichting stand en verloop algemene reserve.*

De algemene reserve heeft per 31-12-2011 een stand van € 3.245.000.

De algemene reserve heeft bij de 1^e bestuursrapportage 2012 een stand van € 4.184.000. Deze stand is ontstaan door:

- ✚ Stand algemene reserve jaarstukken 2011 € 3.245.000.
- ✚ Toename algemene reserve met € 1.135.000 door resultaatbestemming jaarstukken 2011,
- ✚ Toename algemene reserve met € 4.554.000 door vrijval diverse bestemmingsreserves,
- ✚ Toename algemene reserve met € 50.000 door verwachte onderuitputting op kapitaallasten
- ✚ Verlaging algemene reserve met € 1.800.000 door toevoeging aan de reserve grondexploitatie
- ✚ Verlaging algemene reserve met € 3.000.000 door toevoeging aan de bestemmingsreserve nieuwbouw/verbouw gemeentehuis

De stand van de algemene reserve neemt bij de kadernota 2013-2016 toe met € 50.000 ten opzichte van de stand bij de 1^e bestuursrapportage 2012. Deze toename van de algemene reserve ontstaat door de verwachte onderuitputting op kapitaallasten.

Toelichting stand en verloop reserve grondexploitatie.**

De reserve grondexploitatie heeft per 31-12-2011 een stand van € 1.368.000. Van dit bedrag zijn twee bedragen gereserveerd voor nog te maken kosten. € 600.000 is gereserveerd voor de winkelconcentratie Ochten en € 255.000 is gereserveerd voor de winkelconcentratie Kesteren. Worden deze twee bedragen in mindering gebracht op de stand per 31-12-2011 dan blijft er een bedrag van € 513.000 over ter dekking van de risico's. (Jaarstukken 2011).

De reserve grondexploitatie heeft bij de 1^e bestuursrapportage 2012 een stand van € 3.033.000. Deze stand is ontstaan door:

- ✚ Stand reserve grondexploitatie jaarstukken 2011 € 513.000.
- ✚ Toename reserve grondexploitatie met € 520.000 door resultaatbestemming jaarstukken 2011,
- ✚ Toename reserve grondexploitatie met € 200.000 door vrijval/verlagen voorziening onderhoud gebouwen,
- ✚ Toename reserve grondexploitatie met € 1.800.000 door verlaging algemene reserve

De stand van de reserve grondexploitatie neemt bij de kadernota 2013-2016 toe met € 290.000 ten opzichte van de stand bij de 1^e bestuursrapportage 2012. Deze toename van de reserve grondexploitatie ontstaat door de vrijval/verlagen voorziening onderhoud gebouwen.

Middels bovenstaande tabel komt de eigen beleidsvrijheid tot uitdrukking om te bepalen in welke mate de gemeente risico's wil afdekken. Als referentiekader kan de hieronder gepresenteerde waarderingstabel worden genomen welke is opgesteld door de universiteit van Twente en het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement, die in meerdere gemeenten gebruikt wordt:

Ratio weerstandsvermogen

Ratio	Betekenis
> 2,0	Uitstekend
1,4 - 2,0	Ruim voldoende
1,0 – 1,4	Voldoende
0,8 – 1,0	Matig
0,6 – 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

In dit geactualiseerde overzicht zijn de risico's gelijk of groter dan € 100.000 benoemd. Risico's per post kleiner dan € 100.000 zijn verantwoord onder overige risico's < € 100.000.

Overzicht van risico's gelijk of groter dan € 100.000	Jaarstukken 2011	2012 en verder	Vershil
Grondexploitaties			
1. Algemene risico's	1.500.000	1.500.000	0
2. Herenland	850.000	850.000	0
3. Herenland-West	443.000	443.000	0
4. Medel II	550.000	550.000	0
5. Casterhoven	7.000.000	7.000.000	0
6. Exploitatieovereenkomsten met derden	125.000	125.000	0
7. Strategische gronden	399.000	399.000	0
8. Walenhoekseweg	245.000	245.000	0
9. Financiering Verbouw-Nieuwbouw gemeentehuis	0	0	0
Overige risico's			
10. Bodemsanering overdracht woonwagencentra	200.000	200.000	0
11. Personeel en Organisatie (bedrijfsvoering)	800.000	800.000	0
12. Openeindregelingen	300.000	300.000	0
13. Regionalisering brandweer vanaf 2013	0	0	0
14. Ontwikkelingen gemeentefonds	200.000	200.000	0
15. Overige risico's < € 100.000 (decentralisatie nieuwe overheidstaken; verbonden partijen; renteontwikkelingen; archief; bijstand- en bestrijdingskosten; leges inkomsten)	229.300	229.300	0
16. Planschade	0	0	0
Totaal risico's	12.841.300	12.841.300	0

Toelichting risico's:

Grondexploitaties:

1. Algemene risico's

Grondexploitaties kennen algemene en specifieke risico's. De algemene risico's bestaan onder andere uit rentestijgingen, stijging van het inflatiecijfer, aanbestedingsrisico's, marktontwikkelingen en vertragingen in de planvorming of in de gronduitgifte.

Voor de dekking van algemene, niet gespecificeerde risico's die met de huidige exploitaties gelopen wordt is een risico inschatting opgenomen van € 1,5 miljoen. Deze risico inschatting is gebaseerd op 10% de stand van de boekwaarden per 31 december 2011 van de in exploitatie genomen gronden (IEGG), de exploitatie overeenkomsten (EO) en de nog niet in exploitatie genomen gronden (NNIEGG).

2. Herenland

De grondexploitatie van fase 5 is herzien. Uitgangspunt is niet langer het zelf ontwikkelen van de grond maar de verkoop van de gronden aan een projectontwikkelaar. De projectontwikkelaar zal de gronden voor eigen rekening en risico bouw- en woonrijp maken wat leidt tot een afname van het risico. Toch wordt voor Herenland een hoger risicobedrag opgenomen omdat er rekening mee moet worden gehouden dat gronden die niet ontwikkeld kunnen worden i.v.m. een spuitzone afgewaardeerd moeten worden naar landbouwgrond.

3. Herenland-west

Voor dit project is het nog onzeker of ontwikkeling gaat plaatsvinden. Om die reden moet er rekening mee worden gehouden met het feit dat de grond moet worden afgewaardeerd tot landbouwgrond.

4. Medel

In het project Medel II is ca. 5,5 miljoen geïnvesteerd. In overeenstemming met de nota risicomanagement en weerstandsvermogen is een risicobedrag opgenomen van 10%.

Voor Medel I wordt nog berekend welk risicobedrag, in lijn met onze nota risicomanagement en weerstandsvermogen, moet worden opgenomen.

5. Casterhoven

In 2009 is door Ernst & Young een risicoanalyse voor het project Casterhoven opgesteld. Volgens dit rapport zou een risico inschatting van € 5 miljoen voldoende zijn. Doordat de marktinschatting somberder is geworden is de risico inschatting met € 2 miljoen verhoogd.

6. Exploitatieovereenkomsten met derden:

Het betreft hier de projecten Boveneindsestraat, Broedershof, IJendoorn-West en Lingedael waarvoor een risicobedrag is opgenomen. Het risico voor de winkelconcentratie Kesteren is in overeenstemming met besluitvorming eind 2011 vervallen.

7. Strategische gronden

Een risico inschatting is opgenomen voor de nog niet in exploitatie genomen gronden Bonegraaf-Oost en Fructus in Dodewaard en Oranjehof in Ochten. Het risico voor het Agro Business Centre is in overeenstemming met besluitvorming eind 2011 vervallen.

8. Walenhoekseweg

In dit project is rekening gehouden met de mogelijkheid van ontwikkeling in de oksel van de A 15 bij Ochten. Wanneer deze ontwikkeling niet doorgaat is er geen sluitende exploitatie. Daarom is hiervoor een risicobedrag opgenomen.

9. Financiering nieuwbouw/verbouw gemeentehuis.

Bij de dekking van de lasten voor de nieuwbouw/verbouw van het gemeentehuis is rekening gehouden met een opbrengst van € 1,8 miljoen voor 01-01-2016. Tot en met 2015 is de financieringsdekking gerealiseerd. In de risicoparagraaf wordt vanaf 2016 rekening gehouden met een risico van € 100.000.

Overige Risico's:

10. Bodemsanering, overdracht c.q. groot onderhoud woonwagencentra

Met ingang van 1 november 2007 heeft de gemeente Neder-Betuwe een aantal woonwagencentra overgedragen aan de woningcorporatie SWB. Uit uitgevoerde bodemonderzoeken blijkt dat op minimaal twee woonwagencentra sprake is van een ernstig geval van bodemverontreiniging waarvoor de gemeente ook in de toekomst verantwoordelijk blijft. Ter dekking van mogelijke saneringskosten is hiervoor een risicobedrag opgenomen van € 200.000.

11. Personeel en Organisatie (bedrijfsvoering).

Het betreft hier specifieke risico's zoals wachtgeld, ontslag/WW-uitkering, pensioen, juridische bijstand, arbo en tijdkritisch noodzakelijke onverwachte kosten om de bedrijfsvoering minimaal te laten functioneren. Voor een goede bedrijfsvoering zijn personeel met kennis en kunde, infrastructuur, structuur, informatie en beheersinstrumenten nodig. Door een toenemende complexiteit en noodzakelijke kennis en vaardigheden neemt de afhankelijkheid en daardoor de kwetsbaarheid aanzienlijk toe (onjuist menselijk handelen, brand, hardwarestoringsen/servercrash, virussen, hackers enz.). Gaan er zaken fout in de bedrijfsvoering, dan komt het realiseren van de doelstellingen in gevaar. Tevens kan dit tot financiële, juridische en politiek-bestuurlijke risico's leiden.

12. Openeindregelingen.

Het betreft de openeindregelingen Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de Wet werk en bijstand (Wwb) en het leerlingenvervoer.

13. Regionalisering brandweer

Het financiële risico bij regionalisering van de brandweer is dat de brandweerlasten voor onze gemeente structureel toe zullen nemen vanaf 2013. Vanaf 2013 zou dan ook voor dit risico's in de risicoparagraaf € 200.000 worden opgenomen. Omdat de hogere bijdrage aan de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid in deze kadernota als nieuwe ontwikkeling is opgenomen vervalt dit risico.

14. Ontwikkelingen Gemeentefonds

De laatste jaren ervaren we dat de uitkeringen uit het gemeentefonds niet volledig voorspelbaar zijn. Om fluctuaties in de uitkering te kunnen opvangen is een risico bedrag van € 200.000 opgenomen.

15. Overige Risico's

Het betreft hier in financieel opzicht kleinere risico's die bij elkaar opgeteld toch nog een substantieel risico vormen.

16. Planschade

De in de begroting opgenomen risico's op planschadevergoedingen in de grondexploitaties zijn ondervangen door het opnemen van ramingen voor planschade in de meest recente actualisatie van de grondexploitaties. Daarnaast loopt de gemeente nog een risico op planschade ten aanzien van de zaak Dekker te Ijzendoorn. Op dit moment is het niet mogelijk hiervoor een risicobedrag te bepalen.

PARAGRAAF 3: ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

De vrijval aan kapitaallasten (afschrijving) is voor de jaren 2012 tot en met 2015 in de begroting en meerjarenraming opgenomen. De vrijval voor het jaar 2016 bedraagt € 31.285. Hiervan hoeft geen bedrag gereserveerd te blijven voor vervangingsinvesteringen.

Vrijval van afschrijvingslasten 2016	Totaal Vrijval	Geen Vervanging	Voor Vervanging	Toelichting
Diverse investeringen t.b.v. riolering	-27.500	-27.500	0	Is onderdeel van het gemeentelijk rioleringsplan (GRP)
Diverse investeringen t.b.v. onderhoud gebouwen	-3.785	-3.785	0	Is onderdeel van het beheerplan onderhoudgebouwen
Totaal	-31.285	-31.285	0	

Uitvoering beheerplannen

Beheerplan materieel brandweer

In verband met de regionalisering van de brandweer per 2013 worden geen nieuwe investeringen voor de brandweer meer opgenomen in deze kadernota. De nieuwe investeringen zijn verwerkt in de te betalen bijdrage aan de Regio Gelderland Zuid zoals beschreven is in deze kadernota onder programma 2 "Openbare Orde en Veiligheid"

Beheerplan materieel buitendienst en gladheidbestrijding

Volgens de beheerplannen materieel buitendienst en gladheidbestrijding zijn er geen nieuwe investeringen noodzakelijk. Bij de 2^e bestuursrapportage 2011 heeft een herijking van de beheerplannen plaatsgevonden. Bij de herijking is de aanschaf van een zoutstrooier doorgeschoven van 2014 naar 2016. De extra kapitaallasten zijn hierdoor onder bestaand beleid (2016) opgenomen.

PARAGRAAF 7: BEDRIJFSVOERING

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties hanteert de volgende definitie van 'bedrijfsvoering': "Bedrijfsvoering betreft de bedrijfsprocessen binnen een gemeente om de beleidsdoelstellingen te kunnen realiseren alsmede de sturing en beheersing daarvan."

Voor een goede bedrijfsvoering zijn geld, personeel met kennis en kunde, infrastructuur, structuur, informatie en beheersinstrumenten nodig. Gaan er zaken fout in de bedrijfsvoering, dan komt het realiseren van de gekozen doelstellingen in gevaar. Tevens kan dit tot financiële, juridische en politiek-bestuurlijke risico's leiden. Het college is primair verantwoordelijk voor een adequate bedrijfsvoering. De raad heeft een kaderstellende en controlerende taak. Op 3 november 2011 heeft de raad het rekenkamerrapport 'Onderzoek naar de ontwikkelingen van de gemeentelijke organisatie' besproken. Het college heeft de aanbevelingen van de rekenkamercommissie ter harte genomen.

Wij willen bereiken:	
A.	<p>De burger (inwoner, klant, relatie) verwacht van een gemeentelijke organisatie de volgende zaken:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rechtmatigheid: handelen volgens wet- en regelgeving; - betrouwbaarheid: voorspelbaar handelen en binnen de gemeentelijke bevoegdheden de regels handhaven; - transparantie: inzicht in uitvoering van beleid en in de ondersteunende processen; - doelmatigheid: met de gegeven middelen zoveel mogelijk output behalen; - doeltreffendheid: de beoogde effecten bereiken; - responsiviteit: anticiperen en inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen en wensen van burgers, klanten en andere relaties; - klantvriendelijkheid: een duidelijke, deskundige, goed bereikbare, nette en snelle dienstverlening.
B.	<p>Reduceren bedrijfsvoeringlasten.</p> <p><u>Toelichting:</u> Zoals het genoemde rekenkamerrapport aangeeft, is de gemeentelijke organisatie reeds enkele jaren bezig met het organisatieontwikkelingstraject 'Het Huis Op Orde'. Als het huis op orde is, kan aan bovenstaande verwachtingen tegemoet worden gekomen en kan kwalitatief goede ondersteuning aan het bestuur gegeven worden. Het Huis Op Orde is gefocust op een interne verbetering van onze bedrijfsvoering. Wellicht net zo relevant zijn externe ontwikkelingen. Allereerst moet daar de ambtelijke samenwerking met Buren en Lingewaal omwille van het verminderen van kwetsbaarheden en het verbeteren van de kwaliteit van de dienstverlening genoemd worden. Als andere externe ontwikkelingen gelden onder meer de totstandkoming van de Omgevingsdienst Rivierenland, de regionalisering van de brandweer, de samenwerking in Regio Rivierenland, het doorvoeren van efficiencymaatregelen en de komst van nieuwe taken vanuit het Rijk. Dit zal ervoor zorgen dat onze organisatie er over enkele jaren anders uitziet dan nu. De ontwikkelingen in het openbaar bestuur zullen de komende jaren een grote dynamiek kennen. In dit kader willen we bereiken dat onze organisatie in een steeds veranderende omgeving kwaliteit blijft leveren.</p>
Wat gaan we ervoor doen?	
A1.	<p>Het organisatieontwikkelingstraject 'Het Huis Op Orde' bestaat uit vijf pijlers:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nieuwbouw gemeentehuis: een nieuw gemeentehuis, dat is ingericht ten behoeve van een adequate dienstverlening aan onze inwoners/klanten en waarin onze medewerkers volgens Het Nieuwe Werken kunnen werken. 2. Organisatie 'in control': leidinggevend hebben zodanig grip op de organisatie en op informatie dat voldaan wordt aan eisen van rechtmatigheid en betrouwbaarheid en dat een adequate ondersteuning van het bestuur verzekerd is. 3. Verbetering dienstverlening: verbetering processen Gemeentewinkel, aansluiting op landelijke dienstverleningssystemen, duidelijke beloften over onze dienstverlening, heldere schriftelijke correspondentie. 4. Het Nieuwe Werken / werken met vertrouwen, verantwoordelijkheid en vrijheid: plaats- en tijdongebonden werken, activiteitgericht flexwerken, digitalisering en digitaal samenwerken en resultaatgericht werken. 5. HRM: een strategisch lange-termijns personeelsplanning hanteren, een personeelsbeleid dat aansluit op Het Nieuwe Werken en een aansturing door managers die eveneens past bij Het Nieuwe Werken.
	<p><u>Toelichting:</u> Onder deze vijf pijlers vallen tientallen activiteiten die concrete inhoud geven aan de betreffende pijler. In de eerste helft van 2012 zijn die activiteiten opgepakt die noodzakelijk waren om succesvol in het nieuwe gemeentehuis te kunnen werken. Het is nu zaak de overige activiteiten op te pakken. Voorts gaan we de samenwerking met andere gemeenten verder vormgeven. Uitgangspunt hierbij is dat op basis van de kaders die de raad in 2012 stelt, in 2013 verder inhoud wordt gegeven aan de samenwerking met Buren en Lingewaal. Tevens wordt geïnventariseerd welke gevolgen deze samenwerking, evenals andere externe ontwikkelingen en bezuinigingen voor onze bedrijfsvoering hebben. Op basis van deze inventarisatie zal bezien worden of de inrichting van onze organisatie herijkt moet worden. De organisatie zal de komende jaren door grote veranderingstrajecten (blijven) gaan. College en directie geven zich er rekenschap van dat, zoals de rekenkamer in haar rapport van september 2011 aanbeveelt, dit op een goede planmatige wijze wordt opgepakt en dat de inzet van mensen en middelen adequaat wordt afgestemd. Regelmatige monitoring vindt plaats en zal blijven plaatsvinden.</p>

B1.	<p>Het reduceren van bedrijfsvoeringlasten door het realiseren van ombuigingen en bezuinigingen middels het verminderen van taken, samenwerking, efficiency en herijking van formatie.</p> <p><u>Toelichting</u> Mede op basis van het economische klimaat is in 2010 besloten om in de periode van 2011-2015 ca. € 1,6 miljoen aan bezuinigingen te realiseren, waarvan ca. € 700.000 op de ambtelijke organisatie (efficiency, samenwerken en formatie).</p> <p><u>Realisatie ombuigingen en bezuinigingen op taken (coalitieprogramma, kerntakendiscussie, aanvullend bij begroting):</u> Op basis van het nieuwe coalitieprogramma zijn in de begroting 2011 bezuinigingen en ombuigingen gerealiseerd van € 400.000 op taken. De in het coalitieprogramma aangegeven kerntakendiscussie heeft in 2011 plaatsgevonden. De uitkomsten van die kerntakendiscussie heeft bezuinigingen en ombuigingen tot stand gebracht op taken met een totaalbedrag van € 389.772 in 2013 oplopend naar € 469.772 in 2016, welke in de begroting 2012 en meerjarenraming 2013-2015 zijn verwerkt. Omdat uit de kerntakendiscussie in beperkte mate bezuinigingen en ombuigingen naar voren zijn gekomen zijn aanvullende bezuinigingen en ombuigingen op taken geformuleerd met een totaalbedrag van € 156.000 in 2013 oplopend naar € 181.300 in 2016, welke bij de begroting 2012 en de meerjarenraming 2013-2015 zijn vastgesteld.</p> <p><u>Reduceren bedrijfsvoeringlasten</u> Wij hebben de realisatie van de bezuiniging van in totaal € 700.000 op de ambtelijke organisatie (efficiency, samenwerken en formatie) ter hand genomen. In eerste instantie is, op basis van de gehouden kerntakendiscussie, bij de begroting 2012 en de meerjarenraming 2013-2015 een stelpost reduceren bedrijfsvoeringlasten met een totaalbedrag van € 150.000 in 2013 oplopend naar € 250.000 in 2016.</p> <p>Bij alle onderwerpen die aan u ter besluitvorming zijn voorgelegd is gekeken of er een reductie op bedrijfsvoeringlasten te realiseren was. Voorbeelden hiervan zijn het informatiebeleidsplan (vanaf 2015 € 50.000) en het begraafplaatsenbeleid (structureel € 40.000.)</p> <p>Ook binnen het bestaande beleid is gekeken of reductie op bedrijfsvoeringlasten te realiseren is. Bij de 2^e bestuursrapportage 2011 is structureel € 55.151 gerealiseerd en bij de 1^e bestuursrapportage 2012 is € 145.640 in 2013 oplopend naar € 173.583 in 2016 gerealiseerd. Op het gebied van efficiency gaan wij voordelen realiseren van € 65.000 in 2013 oplopend naar € 150.000 in 2016. Dit wordt bereikt door een efficiëntere crediteurenadministratie met digitale factuurverwerking, minder budgetbeheerders, betere management informatie en waarbij op afdelingen geen subadministraties meer worden bijgehouden. Ook het debiteurenproces zal in de komende periode worden aangepast. Daarnaast zullen kostencalculaties kritisch worden beoordeeld wat op basis van een eerste screening zal leiden tot een structureel lager kostenniveau. De besparing op de formatie zal in 2013 € 209.000 bedragen oplopend tot € 424.000 in 2016. Dit wordt o.a. bereikt door het niet meer invullen van de vacature manager middelen, samenvoegen van de beleidsvelden VHV & recreatie en economie & RO, afname van formatie door regierol op uitvoering door anderen en efficiency maatregelen. Van de bij de begroting 2012 opgenomen stelpost reduceren bedrijfsvoeringlasten met een totaalbedrag van € 150.000 in 2013 oplopend naar € 250.000 in 2016 is van deze stelpost een deel nog niet gerealiseerd hetgeen bij deze kadernota wordt ingetrokken.(€ 107.271 in 2013 en 2014 € 64.771 in 2015 en 2016). Echter is in totaliteit, zoals uit het voorgaande blijkt, meer gerealiseerd dan de oorspronkelijk stelpost.</p>
-----	---

Naar aanleiding van het geen hierboven is beschreven wordt hieronder de realisatie van bezuinigingen en ombuigingen in tabelvorm weergegeven.

Totaal gerealiseerde Ombuigingen en bezuinigingen	Onderwerp:	P en C instrumentarium	2013	2014	2015	2016
Al gerealiseerde ombuigingen en bezuinigingen	Taken (coalitieprogramma)	begroting 2011 en mjb 2012-2014	-400.000	-400.000	-400.000	-400.000
Al gerealiseerde ombuigingen en bezuinigingen	Taken (kerntakendiscussie)	begroting 2012 en mjb 2013-2015	-389.772	-469.772	-469.772	-469.772
Aanvullende en gerealiseerde ombuigingen en bezuinigingen	Taken (aanvullend)	begroting 2012 en mjb 2013-2015	-156.000	-181.300	-181.300	-181.300
Al gerealiseerde ombuigingen en bezuinigingen	Stelpost	begroting 2012 en mjb 2013-2015	-150.000	-200.000	-250.000	-250.000
Al gerealiseerde ombuigingen en bezuinigingen	Herijking formatie	vastgestelde raadsbesluiten.	-40.000	-40.000	-90.000	-90.000
Al gerealiseerde ombuigingen en bezuinigingen	Samenwerking	2e bestuursrapportage 2011	-55.151	-55.151	-55.151	-55.151
Al gerealiseerde ombuigingen en bezuinigingen	Overige bedrijfsvoeringslasten	1e bestuursrapportage 2012	-145.640	-145.182	-173.583	-173.583
Totaal ombuigingen en bezuinigingen	Efficiency	kadernota 2013-2016	-65.000	-105.000	-150.000	-150.000
Totaal ombuigingen en bezuinigingen	Herijking formatie	kadernota 2013-2016	-209.000	-359.000	-399.000	-424.000
Totaal ombuigingen en bezuinigingen	Overige bedrijfsvoeringslasten	kadernota 2013-2016	107.271	107.271	64.771	64.771
Totaal Ombuigingen en bezuinigingen			-1.503.292	-1.848.134	-2.104.035	-2.129.035
Totaal reeds gerealiseerde ombuigingen en bezuinigingen in al vastgestelde in Planning en Control instrumentarium			-1.336.563	-1.491.405	-1.619.806	-1.619.806
Nog te realiseren ombuigingen en bezuinigingen	In kadernota 2013-2016		-166.729	-356.729	-484.229	-509.229

Specificatie ombuigingen en bezuinigingen per onderwerp:						
Ombuigingen en bezuinigingen op taken			-945.772	-1.051.072	-1.051.072	-1.051.072
Ombuigingen en bezuinigingen door samenwerking			-55.151	-55.151	-55.151	-55.151
Ombuigingen en bezuinigingen door efficiency			-65.000	-105.000	-150.000	-150.000
Ombuigingen en bezuinigingen door herijking formatie			-249.000	-399.000	-489.000	-514.000
Ombuigingen en bezuinigingen op overige bedrijfsvoeringslasten			-188.369	-237.911	-358.812	-358.812
Totaal			-1.503.292	-1.848.134	-2.104.035	-2.129.035

Bezuinigen is een doorlopend proces, dat zorgvuldig moet worden doorlopen. Ten aanzien van bezuinigingen op formatie geldt dat steeds op lange termijn gekeken wordt welke inzet wel/niet nodig is, zodat daar tijdig op kan worden ingespeeld. Verzilvering moet dan ook bij voorkeur op natuurlijke momenten plaatsvinden. Ook dit jaar wordt nog een aantal onderwerpen uitgewerkt, waarbij mogelijk financiële voordelen zijn te behalen. Het gaat hier bijvoorbeeld om het grip krijgen op de beïnvloedbare overhead, gebouwenbeheer en de cashflow van belangrijke projecten met als doel onze financieringslast te verminderen.

Opmerking:

Een aantal ontwikkelingen, die naar verwachting invloed kan hebben op de financiële positie van onze gemeente, zijn nog niet meegenomen omdat kwantificering op dit moment niet mogelijk is. De macro-economische vooruitzichten de laatste maanden verder verslechterd. Op 1 maart 2012 is bekendgemaakt dat het kabinet vele miljarden extra moet bezuinigen wil het volgend jaar aan de Europese eis (een begrotingstekort van maximaal 3%) voldoen. Te verwachten valt dat het kabinet in dit kader aanvullende bezuinigingsmaatregelen zal nemen, die een negatief effect kunnen hebben op de gemeentelijke financiën.

gemeente
Neder-Betuwe

KADERNOTA 2013-2016

BESLUITVORMING

BESLUITVORMING.

De raad van de gemeente Neder-Betuwe;

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders, d.d. 15 mei 2012

Gelet op het bepaalde in de Gemeentewet, het Besluit Begroting en Verantwoording provincie en gemeenten en het provinciaal beleidskader Financieel Toezicht.

BESLUIT:

1. Kennisnemen en in te stemmen met de kadernota 2013-2016 van de gemeente Neder-Betuwe conform voorliggend ontwerp met de hierin opgenomen keuzes en uitgangspunten.
2. Kadernota 2013-2016 integraal verwerken in de begroting 2013 en de meerjarenraming 2014-2016.
3. In te stemmen met het verlagen van de rekenrente naar 4,5 % per 1 januari 2013.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 5 juli 2012
de griffier, de voorzitter

mr. J.C. Bouwman

ir. C.W. Veerhoek

gemeente
Neder-Betuwe

***Begroting 2012
en
Meerjarenraming
2013-2015***

BIJLAGEN

OVERZICHT VAN GEBRUIKTE AFKORTING

A+O fonds	: Arbeidsmarkt- en Opleidingsfonds Gemeenten
AB	: Algemeen Bestuur
ABC	: Agro Business Centrum
AMvB	: Algemene maatregel van bestuur
ANW	: Algemene Nabestaandenwet
AOVR	: Ambtelijk Overleg Volksgezondheid Rivierenland
APV	: Algemene Plaatselijke Verordening
AVRI	: Afvalverwijdering Rivierenland
AWBZ	: Algemene Wet Bijzondere Ziektenkosten
BBV	: Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
BBZ	: Besluit Bijstandverlening zelfstandigen
BCF	: BTW-compensatiefonds
BDUR	: Besluit doeluitkering rampen en zware ongevallen
Berap	: Bestuursrapportage
BJZ	: Bestuurs Juridische Zaken
BNG	: Bank Nederlandse Gemeenten
Bofv	: Bestuurlijk overleg financiële verhouding
BSR	: Belastingssamenwerking Rivierenland
BTW	: Belasting Toegevoegde Waarde
CAO	: Collectieve Arbeids Overeenkomst
CAR	: Collectieve Arbeidsvoorwaardenregeling
CBS	: Centraal Bureau voor de statistiek
CJG	: Centrum voor Jeugd en Gezin
CMD	: Centrum Maatschappelijke Dienstverlening
CPA	: Centrale Post Ambulancevervoer
DIV	: Documentatie en Informatievoorziening
EKD	: Elektronisch kinddossier
EMU	: Economische en Monetaire Unie
ESF	: Europees Sociaal Fonds
FES	: Fonds Economische Structuurversterking
Fido	: Wet Financiering Decentrale Overheden
FOG	: Financieel Overzicht Gemeenten
FPU	: Flexibel Pensioen en Uittreden
Fvw	: Financiële-verhoudingswet
GBA	: Gemeentelijke Basis Administratie
GF	: Gemeentefonds
GGD	: Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GMK	: Gemeenschappelijke Meldkamer Gelderland-Zuid
GHOR	: Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GOA	: Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid
GREX	: Grondexploitatie
GRP	: Gemeentelijk Riolerings Plan
GSB	: Grote stedenbeleid
GSF	: Gelderse Sport Federatie
Halt	: Het alternatief
ICT	: Informatie Communicatie Technologie
IOAW	: Inkomensvoorziening Oudere en ged. Arbeidsongeschikte werkl. Werknemers
IOAZ	: Inkomensvoorziening Oudere en ged. Arbeidsongeschikte gew. Zelfstandigen
IPO	: Interprovinciaal Overleg
ISA	: Instituut voor Sport Accommodaties
ISV	: Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing
JPN	: Jeugd Preventie Netwerk
LEA	: Lokaal Educatieve Agenda
LOP	: Landschap Ontwikkelings Plan
MADD	: Make A Difference Day
MBZ	: Meldpunt Bijzondere Zorg
MILH	: Monitor Inkomsten Lokale Heffingen
NBW	: Nationaal Bestuursakkoord Water
NIPO	: Nederlands Instituut voor de Publieke Opinie
NME	: Natuur Milieu & Educatie

NSAB	: Nationaal Actieplan Sport en Bewegen
NUP	: Nationaal Uitvoerings Programma
OEM	: Overige Eigen Middelen
OGGZ	: Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
OHP	: Onderwijs Huisvestings Programma
OKE	: Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie
OOV	: Openbare orde en veiligheid
OSU	: Onderhoudsrapportage Specifieke Uitkeringen
OWB	: Ontwerpbegroting
OZB	: Onroerende-zaakbelastingen
PDF	: Portable Document File
PF	: Provinciefonds
Pgb	: Persoonsgebondenbudget
P&O	: Personeel en Organisatie
POR	: Periodiek Onderhoudsrapport
PPS	: Publiek Private Samenwerking
PRPG	: Platform Rechtmatigheid provincies en Gemeenten
PvA	: Plan van Aanpak
RAAK	: Reflectie- en Actiegroep Aanpak Kindermishandeling
RAV	: Regionale Ambulancevoorziening Gelderland-Zuid
RBGZ	: Regionale Brandweer Gelderland-Zuid
RBL	: Regionaal Bureau Leerplicht
RIEC	: Regionale Informatie- en ExpertiseCentra
RSP	: Regionaal Samenwerkings Programma
RUD	: Regionale Uitvoerings Diensten
RUP	: Regionaal Uitvoerings Programma
SiSa	: Single information Single audit
SMART	: Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdsgebonden
StER	: Stimuleringsprogramma Economie Rivierenland
STMG	: Stichting Thuiszorg Midden-Gelderland
SVNG	: Stimulringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten
SWB	: Stichting Woningbeheer Betuwe
SWO	: Stichting Welzijn Ouderen
UWV	: Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen
VNG	: Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VROM	: Ministering van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu
Wabo	: Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht
Wajong	: Wet Arbeidsongeschiktheidsvoorziening voor Jonggehandicapten
WIJ	: Wet Investeren in Jongeren
Wmo	: Wet maatschappelijke ondersteuning
WOZ	: Wet waardering onroerende zaken
WoZoCo	: Woon Zorg Complex
WRO	: Wet op de Ruimtelijke Ordening
WSW	: Waarborgfonds Sociale Woningbouw
Wsw	: Wet sociale werkvoorziening
WVG	: Wet Voorziening Gehandicapten
Wvg	: Wet voorskeurrecht gemeente
WW	: Werkloosheidswet
Wwb	: Wet werk en bijstand
Wwnv	: Wet werk naar vermogen

